

DDP-YD/ETD (2023) 293

Київ, 06 грудня 2023 року

**Дослідження потреб і стану діяльності
молодіжних центрів і молодіжних просторів України
різної форми власності місцевого й обласного рівнів**

Проект звіту

2023 рік

Дані дослідження базуються лише на відповідях керівників/керівниць молодіжних центрів і молодіжних просторів України різної форми власності місцевого й обласного рівнів, які взяли участь в опитуванні, фокус-групових дискусіях і глибинних інтерв'ю, і виключно на їхньому сприйнятті обставин, у яких вони діють; результати дослідження можуть не відображати реальну ситуацію. Рада Європи, Міністерство молоді та спорту України, Всеукраїнський молодіжний центр, дослідницька команда не несуть відповідальності за правдивість отриманої в ході дослідження інформації.

Погляди, висловлені в цій публікації, є відповідальністю автора (авторів) / авторки (авторок) і можуть не збігатися з офіційною політикою Ради Європи.

Дослідження:

Вікторія БЕЗСМЕРТНА
Наталія ДЗЮБА

Редагування:

Валентина ЛЕСНОВА

Координування:

Людмила КІНДРАТ

Технічне координування:

Юлія БЕЛОКОНЬ

Використані в тексті скорочення

ВМЦ – Всеукраїнський молодіжний центр
ГО – громадська організація
КУ – комунальна установа
ДУ – державна установа
МЦ – молодіжний центр
МП – молодіжний простір
ВПО – внутрішньо-переміщена особа (особи)
ЦО – цитата з опитувальника
ЦГІ – цитата з глибинного інтерв'ю
ЦФГО – цитата з фокус-групового обговорення

Зміст

ВСТУП	5
Рада Європи і молодіжна політика	5
Проект Ради Європи «Молодь за демократію в Україні: Фаза III»	6
Про дослідження	6
КЛЮЧОВІ ЗНАХІДКИ	9
РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ	12
Молодіжні центри і молодіжні простори: базові характеристики	12
Форма власності молодіжних центрів і молодіжних просторів	12
Географія діяльності молодіжних центрів і молодіжних просторів	12
Цільова аудиторія молодіжних центрів і молодіжних просторів	14
Молоді люди, з якими працюють молодіжні центри й молодіжні простори	18
Актуальні потреби молодих людей	20
Джерела інформації про потреби та проблеми молодих людей, з якими працюють молодіжні центри й молодіжні простори	22
Послуги, які надають молодіжні центри й молодіжні простори	25
Гуманітарне підтримання в молодіжних центрах і молодіжних просторах	29
Послуги з психологічного підтримання в молодіжних центрах і молодіжних просторах	30
Інші послуги	31
Напрями роботи молодіжних центрів і молодіжних просторів	33
Соціальні мережі молодіжних центрів і молодіжних просторів	34
Національний знак якості для молодіжних центрів	35
Співробітництво молодіжних центрів і молодіжних просторів з іншими організаціями	37
Волонтери/волонтерки молодіжних центрів і молодіжних просторів	38
Співробітники/співробітниця молодіжних центрів і молодіжних просторів	40
Навчання співробітників/співробітниць молодіжних центрів і молодіжних просторів	43
Компетентності, необхідні співробітникам/співробітницям молодіжних центрів і молодіжних просторів	45
Фінансування молодіжних центрів і молодіжних просторів	48
Приміщення, у яких діють молодіжні центри й молодіжні простори	53
Необхідна підтримка молодіжним центрам і молодіжним просторам	54
РЕКОМЕНДАЦІЇ	58
ДОДАТКИ	60
Додаток 1. Опитувальник для керівників і керівниць молодіжних центрів і молодіжних просторів України	60
Додаток 2. Питання для глибинного інтерв'ю	69
Додаток 3. Питання для фокус-групового обговорення	70
Додаток 4. Розподіл відповідей на питання «Які послуги надає / які форми роботи запроваджує ваш МЦ/МП зараз і для людей якого віку (оберіть у кожному рядку відповідні вікові категорії)?»	72
Додаток 5. Список молодіжних центрів і молодіжних просторів, керівництво яких узяло участь у дослідженні	74

ВСТУП

Рада Європи і молодіжна політика

Рада Європи є провідною правозахисною організацією на континенті. Вона виступає на підтримку свободи вираження поглядів і ЗМІ, свободи зібрань, рівності, захисту меншин і проводила кампанії з таких питань, як захист дітей, мова ворожнечі в інтернеті, права ромів/ромок та ін. Усі держави-члени Ради Європи приєдналися до Європейської конвенції з прав людини – договору, призначеного захищати права людини, демократію й верховенство права. Європейський суд з прав людини здійснює нагляд за реалізацією Конвенції. Україна набула членства в Раді Європи в листопаді 1995 року.

Рада Європи захищає права людини за допомогою міжнародних конвенцій, як-от Конвенція про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами, Конвенція про кіберзлочинність. Рада Європи здійснює моніторинг прогресу, досягнутого державами-членами в цих галузях, і надає рекомендації за допомогою незалежних експертних органів моніторингу.

[Департамент молоді](#) є частиною Директорату демократичної участі у складі Генерального директорату з питань демократії Ради Європи й несе відповідальність за реалізацію молодіжної політики в Раді Європи.

Департамент розробляє керівні принципи, програми та правові документи для формування послідовної й ефективної молодіжної політики на місцевому, національному і європейському рівнях. Він покликаний узагальнювати й розповсюджувати знання й досвід, які стосуються життєвих ситуацій, прагнень і засобів вираження поглядів європейської молоді.

Стабільність демократичного суспільства ґрунтується на креативності, динамізмі, соціальній відповідальності й компетентності молодих людей. Водночас демографічні зміни, технологічний розвиток і зростання соціальної нерівності ставлять молодих європейців/європейок у важке становище. Дехто з них відчуває зростання проблем щодо повної реалізації прав людини, особистого розвитку, змістовної громадської участі та інтегрування до суспільства, а також безперешкодного переходу до самостійного життя; у ситуації особливого ризику перебувають вразливі й маргіналізовані групи молоді.

У будь-якій молодіжній політиці провідну роль відіграє громадська участь молоді. Це знайшло відображення у двох важливих стандартах Ради Європи – [Переглянутій хартії про участь молоді в місцевому та регіональному житті](#) та [Рекомендації Комітету міністрів про доступ молодих людей до прав](#). Участь молодих людей у житті громади є правом людини й водночас умовою їхнього успішного інтегрування й незалежності як активних, самостійних і відповідальних громадян і громадянок зараз і в майбутньому. У січні 2020 року Комітет міністрів ухвалив [Стратегію молодіжного сектора до 2030 року](#), яка зокрема містить відповіді на нові питання й виклики, що з ними стикаються молоді люди в усій Європі.

Проект Ради Європи «Молодь за демократію в Україні: Фаза III»

Проект [«Молодь за демократію в Україні: Фаза III»](#) розпочато в межах Плану дій Ради Європи для України «Стійкість, відновлення та відбудова» на 2023 – 2026 роки. Проект побудований на результатах і досвіді проекту Ради Європи «Молодь за демократію в Україні» у 2020 – 2022 роках.

Проект [«Молодь за демократію в Україні: Фаза III»](#) спрямований на те, що молоді люди в Україні отримують переваги від участі в молодіжній політиці та якісної молодіжної роботи для зміцнення власної стійкості й добробуту, для реалізації своїх прав людини і свобод, демократичної участі та громадянства у воєнний і повоєнний час.

Проект підкреслює важливість [Стратегії молодіжного сектора Ради Європи до 2030 року](#) й відображає [Національну стратегію державної молодіжної політики до 2030 року](#), [Державну цільову соціальну програму «Молодь України» 2021 – 2025](#).

Проект заохочуватиме зацікавлені сторони молодіжної політики в Україні впроваджувати й поширювати Рекомендації Комітету Міністрів державам-членам: [про доступ молоді з неблагополучних районів до соціальних прав, CM/Rec\(2015\)3](#); [про доступ молодих людей до прав, CM/Rec\(2016\)7](#); [про молодіжну роботу, CM/Rec\(2017\)4](#); [щодо участі ромської молоді, CM/Rec\(2023\)4](#); [про захист молодіжного громадянського суспільства і молоді та підтримки їхньої участі в демократичних процесах, CM/Rec\(2022\)6](#).

Проект складається з трьох основних компонентів, які будуть впроваджуватися паралельно й матимуть наскрізні заходи:

- молодіжна політика, заснована на підходах участі;
- визнання молодіжної роботи у воєнний час;
- підтримання молодіжних центрів і молодіжних організацій як платформ громадянської активності й демократичної участі.

Про дослідження

«Дослідження потреб і стану діяльності молодіжних центрів і молодіжних просторів України різних форм власності місцевого й обласного рівнів» відбувається в межах співпраці проекту Ради Європи «Молодь за демократію в Україні: Фаза III» і Міністерства молоді та спорту України та Всеукраїнського молодіжного центру.

Це дослідження є другим етапом. Перший етап Проект здійснював у співпраці з Міністерством молоді та спорту України в серпні – жовтні 2022 року. Результати дослідження були використані зокрема для розроблення нового Плану дій Ради Європи для України на 2023 – 2026 роки та проекту Ради Європи «Молодь за демократію в Україні» на 2023 – 2024 роки, поширені серед молодіжних центрів інших країн, що мають Знак якості Ради Європи, для досягнення того, щоб молодіжні працівники та працівниці й адміністративний персонал молодіжних центрів в Україні надавали послуги для молодих людей, особливо з таких уразливих груп, як ВПО, особи, які повернулися (репатріанти/репатріантки), постраждалі від війни, відповідно до стандартів і підходів Ради Європи й за підтримки рівних молодіжних центрів, що мають Знак якості Ради Європи для молодіжних центрів.

З результатами дослідження можна ознайомитись за посиланням: <https://rm.coe.int/-08-2022-yfdua/1680a8e55a>

Мета дослідження – визначення потреб і стану діяльності молодіжних центрів і молодіжних просторів (далі – МЦ/МП) України різної форми власності місцевого й обласного рівнів і розроблення рекомендацій за результатами.

Цільова група дослідження – керівництво МЦ/МП України.

Методологія дослідження була заснована на методах участі (methods of participatory research), які передбачають участь у дослідженні представників і представниць цільових груп, включення до змісту дослідження поширених ідей і практик, зосередження на розширенні можливостей учасників і учасниць дослідження, відсутність ієрархізації для врахування інтересів і думок тих, хто має меншу владу чи представництво, ціннісне ставлення до різних думок і поглядів.

Методи, використані в дослідженні:

- кабінетний огляд передбачав аналіз документів, які визначають, скеровують і регламентують діяльність МЦ/МП в Україні. У ході дослідження було проаналізовано Закон України «Про основні засади молодіжної політики» від 27 квітня 2021 р. № 1414-IX; Постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження типових положень про молодіжний центр та про експертну раду при молодіжному центрі» від 20 грудня 2017 р. № 1014; Наказ Міністерства молоді та спорту України «Про затвердження Національного знаку якості та критеріїв якості для молодіжних центрів» від 03 серпня 2017 р. № 3284; Національну стратегію зі створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 р. (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 366-р); План відновлення й розвитку України (у межах ініціативи United24 Президента України В.Зеленського); стандарти й підходи Ради Європи, зокрема Рекомендації Комітету міністрів Ради Європи державам-членам про доступ молодих людей до прав (CM/Rec(2016)7), про доступ молодих людей з неблагополучних районів до соціальних прав CM/Rec(2015)3, про молодіжну роботу CM/Rec(2017)4, про підтримку молодих біженців/біженок, які перебувають на етапі переходу до дорослого життя CM/Rec(2019)4, щодо участі ромської молоді (CM/Rec(2023)4), про захист молодіжного громадянського суспільства і молоді та підтримки їхньої участі в демократичних процесах (CM/Rec(2022)6);
- онлайн-опитування (гугл-форма), у якому взяли участь 64 керівники/керівниці МЦ/МП; опитувальник поданий у додатку 1 до цього звіту, він містить як закриті питання (учасникам/учасницям дослідження пропонують варіанти відповідей), так і відкриті (учасники/учасниці дослідження могли написати власний варіант відповіді);
- два фокус-групових обговорення, у яких узяли участь 12 керівників/керівниць МЦ/МП (2 представники/представниці обласних МЦ комунальної форми власності, 4 представники/представниці обласних МЦ на базі ГО, 1 представниця переміщеної комунальної установи місцевого рівня, 2 представниці КУ місцевого рівня, 3 представники і представниці МЦ/МП громадської організації місцевого рівня);
- чотири глибинні інтерв'ю з керівниками/керівницями молодіжних центрів (1 – КУ обласного рівня, 1 – КУ місцевого рівня, 2 – ГО місцевого рівня).

Дослідження відбувалось протягом серпня – жовтня 2023 року:

- опитування керівників/керівниць МЦ/МП – з 21 серпня до 4 вересня 2023 р.;
- фокус-групові обговорення – 18 і 20 жовтня 2023 р., тривалість – 1 година 06 хвилин і 1 година 20 хвилин відповідно;
- глибинні інтерв'ю – з 20 до 24 вересня 2023 р., тривалість кожного – у межах однієї години.

Дослідження проводили дистанційно (за допомогою онлайн-опитувальника, аудіо- та/або відеодзвінків і конференцій).

Запрошення до участі в опитуванні було опубліковане на сайті Офісу Ради Європи в Україні (<https://www.coe.int/uk/web/kyiv/-/invitation-of-the-management-of-youth-centres-and-spaces-to-participate-in-the-research-of-their-needs-and-the-state-of-activities>), на сайті Міністерства молоді та спорту України (<https://mms.gov.ua/news/proiekt-rady-ievropy-spilno-z-minmolodsportu-zaproshuie-kerivnytstvo-molodizhnykh-tsentriv-vsikh-rivniv-do-opytuvannia-shchodo-potreb-ta-vyklykiv>), на сторінках у Фейсбучі: Офісу Ради Європи в Україні, Проекту Ради Європи «Молодь за демократію в Україні: Фаза III», групи «Молодіжний працівник».

У дослідженні взяли участь 64 особи, з яких 46 жінок, що становить 71,8% учасників/учасниць (в опитуванні минулого року взяли участь у дослідженні 52,5% жінок). Середній вік учасників/учасниць – 31 рік (у минулому році – 36 років).

Вік учасників/учасниць опитування, %



КЛЮЧОВІ ЗНАХІДКИ

Серед 64 МЦ/МП, керівництво яких узяло участь в опитуванні, 44 (68,7%) є комунальними установами (2022 р. – 61,2%); 20 (31,2%) – громадськими організаціями (2022 р. – 36,7%).

39% учасників й учасниць опитування діють у чотирьох областях: Дніпропетровській (7 з 64 МЦ/МП), Київській (7 з 64 МЦ/МП), Донецькій (6 з 64 МЦ/МП), Івано-Франківській (5 з 64 МЦ/МП). Не взяли участь у дослідженні представники/представниці Луганської, Миколаївської, Херсонської, Хмельницької областей і м. Києва.

Основні вікові групи, яким надають послуги у МЦ/МП, – молоді люди віком 14 – 18 років, 19 – 24 роки, 25 – 35 років – не змінилися порівняно з результатами опитування 2022 року. Водночас збільшилась частка МЦ/МП, які надають послуги молоді молодше 14 років, – 21% (2022 р. – 12%).

Керівники/керівниці 48 із 64 МЦ/МП різних форм власності, які взяли участь в опитуванні (75%), мають точну або приблизну інформацію щодо кількості молодих людей на території, де діє МЦ/МП.

Більша кількість керівників/керівниць порівняно з опитуванням 2022 року відповіла на відкрите питання щодо актуальних потреб молоді й виділила більшу кількість потреб молодих людей – усі адаптувались до нових умов війни, і спеціалісти/спеціалістки молодіжної галузі, і молоді люди. Особливо актуалізувались потреби молодих людей у змістовному й безпечному дозвіллі (38 з 64 МЦ/МП, 59,4%), запити з неформальної освіти для розвитку особистості (31 з 64 МЦ/МП, 48,4%), комунікаційні потреби (15 з 64 МЦ/МП, 23,4%), психологічне підтримання (12 з 64 МЦ/МП, 17,9%), запити в профорієнтації, питання працевлаштування, кар'єрного зростання (10 з 64 МЦ/МП, 15,6%), підтримання молодіжних ініціатив (8 з 64 МЦ/МП, 12,5%), питання громадянської освіти (8 з 64 МЦ/МП, 12,5%).

Керівники/керівниці МЦ/МП різних форм власності, які взяли участь в опитуванні, відзначають, що користуються різними джерелами інформації про потреби і проблеми молодих людей. Найпоширенішим джерелом інформації і для КУ (41 із 44 МЦ/МП) і для МЦ/МП громадського сектора (20 із 20 МЦ/МП) є спілкування з молодими людьми.

Порівнюючи результати дослідження 2022 року і 2023 року, відзначаємо, що більшість послуг стала надавати більша кількість МЦ/МП: зросла кількість МЦ/МП, які організують культурні заходи, заходи неформальної освіти для розвитку особистості, приділяють увагу підтриманню молодіжних ініціатив, надають професійне психологічне підтримання. Також помітно зменшилося надання гуманітарної допомоги й меншою мірою скоротилась кількість МЦ/МП, які реалізують програми молодіжних обмінів.

За останній рік помітні зростання кількості послуг і розширення діяльності МЦ/МП за рахунок «нормалізації» становища та стабілізації діяльності МЦ/МП – не за рахунок збільшення переліку послуг, а за рахунок того, що більша кількість МЦ/МП розгорнула діяльність за традиційними для молодіжної політики України напрямками. Кожен МЦ/МП пропонує більшу кількість проектів для молоді. Важливо відзначити, що проекти підтримання молодіжних ініціатив – один з найпотужніших напрямів діяльності. Також природним є зменшення гуманітарного підтримання та збільшення психологічного підтримання.

Надання гуманітарної допомоги для різних вікових категорій дещо зменшилося в 2023 році порівняно з 2022 роком: цю послугу надають 33 із 64 МЦ/МП що становить 54,7% (2022 р. – 61,2% МЦ). Гуманітарне підтримання надають у таких областях: Київській (7 МЦ/МП), Дніпропетровській (4 МЦ/МП), Донецькій (4 МЦ/МП), Кіровоградській (3 МЦ/МП), Вінницькій (2 МЦ/МП), Закарпатській (2 МЦ/МП), Одеській (2 МЦ/МП), Тернопільській (2 МЦ/МП), Черкаській (2 МЦ/МП), Волинській (1 МП), Івано-Франківській (1 МЦ), Львівській (1 МЦ), Полтавській (1 МЦ), Рівненській (1 МЦ), Сумській (1 МП), Чернівецькій (1 МЦ). Послуги психолога/психологині, які працюють на постійній основі в штаті, надають у 3 із 64 МЦ/МП, за рахунок грантових коштів – у 15 із 64 МЦ/МП, на волонтерських засадах – у 16 із 64 МЦ/МП, у 15 із 64 МЦ/МП діє система перенаправлення. Керівники/керівниці 21 із 64 МЦ/МП (26,5%) відзначили, що в них виникали труднощі із залученням психолога/психологині. Основними проблемами є відсутність фінансування/ставки для спеціаліста/спеціалістки й відсутність кваліфікованих спеціалістів/спеціалісток у районі, області – назвали керівники/керівниці 11 МЦ/МП.

Керівники/керівниці МЦ/МП різних форм власності, які взяли участь в опитуванні, виділяють такі основні напрями чи тематики їхньої діяльності: участь молоді (60 із 64 МЦ/МП), розвиток і посилення визнання молодіжної роботи (51 із 64 МЦ/МП), соціальна згуртованість (50 із 64 МЦ/МП), проєктний менеджмент (49 із 64 МЦ/МП), утвердження української національної та громадянської ідентичності (47 із 64 МЦ/МП), інтеграція ВПО (35 із 64 МЦ/МП).

Більшість керівників/керівниць, які взяли участь в опитуванні (53 з 64 МЦ/МП, 82,8%), знають якоюсь мірою про Національний знак якості та критерії якості для молодіжних центрів. Серед керівників/керівниць МЦ/МП, заснованих громадськими організаціями, які взяли участь в опитуванні, дещо вищий рівень обізнаності щодо Національного знаку якості та критеріїв якості для МЦ порівняно з керівниками/керівницями МЦ/МП, що є комунальними установами, – відповідно 89,4% і 79,5%.

Керівники/керівниці МЦ/МП, які взяли участь в опитуванні, основними причинами бажання отримати Національний знак якості називали підтвердження якості роботи МЦ/МП, престиж (статус) і можливість заявити про себе.

Керівники/керівниці МЦ/МП, які взяли участь в опитуванні, відзначають, що співпрацюють з різними органами влади, організаціями громадського сектора й бізнес-структурами. Керівники/керівниці 15 із 64 МЦ/МП (23,4%) засвідчують, що не мають проблем з організаціями, з якими співпрацюють.

Керівники/керівниці 58 з 64 МЦ/МП (90%) залучають до роботи МЦ/МП волонтерів і волонтерок. У 34 з 64 МЦ/МП (53,1%) роблять це регулярно (у МЦ/МП є постійні волонтери й волонтерки або ж діє волонтерська програма).

Керівники/керівниці 41 з 64 МЦ/МП зазначили, що їхні співробітники/співробітниці пройшли навчання за державною програмою «Молодіжний працівник», ще 7 з 64 МЦ/МП – частина команди пройшла навчання. 44 з 64 МЦ/МП – співробітники/співробітниці МЦ/МП брали участь у навчанні для поліпшення роботи МЦ/МП (протягом останніх двох років).

85,8% учасників/учасниць залучені до реалізації Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору.

Керівники/керівниці 58 з 64 МЦ/МП зазначили різні знання, уміння й навички, які необхідно розвивати в команді МЦ/МП, це переважно проєктний менеджмент, навички психологічної підтримки, комунікативні навички, креативність, уміння працювати з різними молодими людьми, цифрові навички, знання іноземних мов

для можливості дослідження досвіду МЦ/МП інших країн та імплементації його у власну роботу.

Керівники/керівниці МЦ/МП різних форм власності відзначають, що МЦ/МП мають різні джерела фінансування й переважно не одне, 10 з 64 МЦ/МП зазначили, що фінансування відсутнє (5 КУ, 5 ГО). Основним джерелом фінансування для МЦ/МП комунальної власності є місцевий бюджет, також одним з важливих джерел фінансування і для КУ, і для ГО залишаються гранти, кошти міжнародних та інших організацій. Ця тенденція зберігається з 2022 року. Лише 26 із 64 керівників/керівниць зазначили, що наявного фінансування вистачає на діяльність МЦ/МП (6 – цілком вистачає, 20 – в основному вистачає). Загалом ресурси необхідні на оновлення матеріально-технічного оснащення і залучення кваліфікованих спеціалістів/спеціалісток для проведення заходів, які відповідають запитам молодих людей.

24 МЦ/МП (12 КУ, 12 ГО) діють в орендованих приміщеннях; ця тенденція зберігається з 2022 року. Порівняно з 2022 роком значно зменшився відсоток МЦ/МП, які працюють в онлайн-просторі (19% у 2022 році, 8,6% у 2023 році). 33 з 64 МЦ/МП не мають жодних умов безбар'єрного входу/виходу, 30 – мають пандуси. 36 із 64 МЦ/МП мають поблизу приміщення захисні споруди цивільного захисту, в 11 такі споруди наявні у приміщенні МЦ/МП.

Щодо необхідної підтримки для МЦ/МП найбільший відсоток учасників та учасниць опитування – 24,8% (2022 р. – 25%) – відзначили необхідність надання фінансової підтримки відповідно до різних потреб: оплата послуг персоналу й залучених спеціалістів/спеціалісток, оренда приміщення, оплата комунальних послуг. 12,5% (2022 р. – 11%) сказали про необхідність технічного оснащення – це, на думку керівників і керівниць МЦ/МП, основа, яка дає можливість забезпечити нормальне функціонування МЦ/МП та ефективну роботу з молодими людьми. 12,2% (2022 р. – 12%) учасників/учасниць дослідження відзначили необхідність системи навчання для співробітників/співробітниць. Відповідно до даних 2022 р. і 2023 р. потреби залишаються незмінними.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Молодіжні центри і молодіжні простори: базові характеристики

Відповідно до Закону України «Про основні засади молодіжної політики» від 27.04.2021 № 1414-IX, МЦ – це установа, підприємство, організація, що здійснює молодіжну роботу, а МП – це приміщення, будівля або її частина, земельна ділянка, що її використовують для молодіжної роботи.

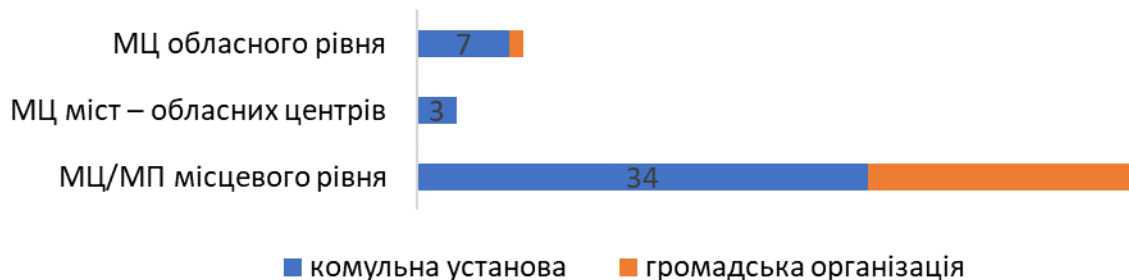
За даними Міністерства молоді та спорту України, станом на листопад 2023 року в Україні діють 141 молодіжний центр і 162 молодіжних простори.

Форма власності молодіжних центрів і молодіжних просторів

Дослідницька команда, аналізуючи попередні результати дослідження, вирішила виділити ще один рівень – МЦ/МП міст – обласних центрів, зважаючи на відмінні від місцевих МЦ/МП можливості в доступі до ресурсів.

В опитуванні в 2023 р. не брало участь керівництво ВМЦ. Серед 64 МЦ/МП, керівництво яких узяло участь в опитуванні, 44 (68,7%) є комунальними установами (2022 р. – 61,2%), 20 (31,2%) – громадськими організаціями (2022 р. – 36,7%).

МЦ/МП різного рівня та різної форми власності, керівники/керівниці яких узяли участь в опитуванні, кількість



Графік 1. МЦ/МП різного рівня та різної форми власності, керівники/керівниці яких узяли участь у дослідженні, кількість.

Географія діяльності молодіжних центрів і молодіжних просторів

Участь у дослідженні взяли керівники/керівниці 64 МЦ/МП, які діють у таких областях:

Дніпропетровська – 7 МЦ/МП (10,9%), з них 6 МЦ/МП комунальної власності, 1 МП – громадська організація;

Київська – 7 МЦ/МП (10,9%), з них 5 МЦ/МП комунальної власності, 2 МЦ/МП – громадські організації;

Донецька – 6 МЦ/МП (9,3%), з них 5 МЦ/МП комунальної власності, 1 МЦ – громадська організація;

Івано-Франківська – 5 МЦ/МП (7,8%), з них 2 МЦ/МП комунальної власності, 3 МЦ/МП – громадські організації;

Кіровоградська – 4 МЦ/МП (6,2%), з них 2 МЦ/МП комунальної власності, 2 МЦ/МП – громадські організації;
 Сумська – 4 МЦ/МП (6,2%) комунальної власності;
 Харківська – 4 МЦ/МП (6,2%) комунальної власності;
 Одеська – 3 МЦ/МП (4,7%), з них 2 МЦ/МП комунальної власності, 1 МП – громадська організація;
 Полтавська – 3 МЦ/МП (4,7%), з них 2 МЦ/МП комунальної власності, 1 МЦ – громадська організація;
 Рівненська – 3 МЦ/МП (4,7%) комунальної власності;
 Тернопільська – 3 МЦ/МП (4,7%), з них 1 МЦ комунальної власності, 2 МЦ/МП – громадські організації;
 Черкаська – 3 МЦ/МП (4,7%), з них 1 МЦ комунальної власності, 2 МЦ/МП – громадські організації;
 Вінницька – 2 МЦ/МП (3,1%) комунальної власності;
 Волинська – 2 МЦ/МП (3,1%), з них 1 МЦ комунальної власності, 1 МП – громадська організація;
 Закарпатська – 2 МЦ/МП (3,1%) – громадські організації;
 Львівська – 2 МЦ (3,1%), з них 1 МЦ комунальної власності, 1 МЦ – громадська організація;
 Житомирська – 1 МЦ (1,5%) – громадська організація;
 Запорізька – 1 МЦ (1,5%) комунальної власності;
 Чернівецька – 1 МЦ (1,5%) комунальної власності;
 Чернігівська – 1 МЦ (1,5%) комунальної власності.



Карта. Области, де діють МЦ/МП, керівники/керівниці яких узяли участь у дослідженні, кількість.

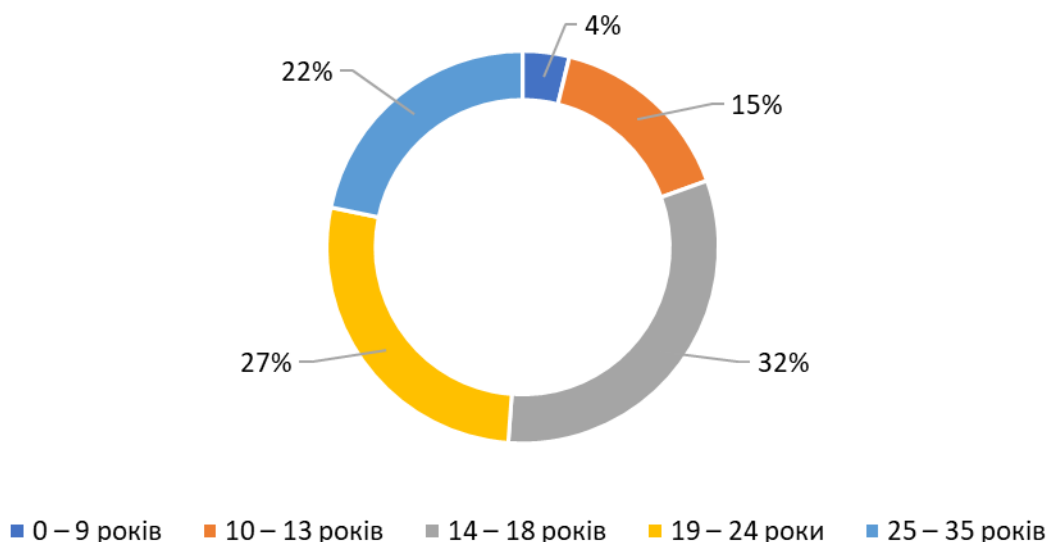
Не взяли участь у дослідженні представники/представниці Луганської, Миколаївської, Херсонської, Хмельницької областей і м. Києва.

7 із 64 МЦ/МП, керівники/керівниці яких узяли участь в опитуванні (10,9%), були переміщені після повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну 24 лютого 2022 року (2022 р. – 10,2%). Серед них 5 МЦ/МП комунальної власності (діють у Київській, Одеській, Вінницькій, Донецькій, Кіровоградській областях), 2 МЦ/МП створені на базі громадських організацій (діють у Тернопільській і Львівській областях).

Цільова аудиторія молодіжних центрів і молодіжних просторів

Основні вікові групи, яким надають послуги в МЦ/МП, керівники й керівниці яких узяли участь у дослідженні, – молоді люди віком 14 – 18 років – 27% МЦ/МП (2022 р. – 29%), 19 – 24 роки – 24% МЦ/МП (2022 р. – 28%), 25 – 35 років – 19% МЦ/МП (2022 р. – 20%). Водночас 21% МЦ/МП надають послуги підліткам молодше 14 років і дітям (2022 р. – 12%).

Частки різних вікових категорій отримувачів/отримувачок послуг МЦ/МП, керівники/керівниці яких узяли участь в опитуванні, %



Графік 2. Розподіл відповідей на питання «Які послуги надає / які форми роботи запроваджує ваш МЦ/МП зараз і для людей якого віку (оберіть у кожному рядку відповідні вікові категорії)?», %.

Керівники й керівниці МЦ/МП, які взяли участь у дослідженні, зазначили, що надають послуги таким категоріям осіб (відповідь на це питання передбачала можливість множинного вибору запропонованих варіантів):

категорії осіб	кількість МЦ/МП у 2023 р. (усього в дослідженні взяли участь 64 МЦ/МП)	кількість МЦ у 2022 р. (усього в дослідженні взяли участь 49 МЦ)
діти дошкільного віку	9 (14,1%)	
діти молодшого шкільного віку	18 (28,1%)	22 (44,9%)
підлітки	46 (71,9%)	
молоді люди, які навчаються в закладах загальної середньої освіти (14 років і старше)	62 (96,9%)	45 (92%)
молоді люди, які навчаються в закладах професійно-технічної освіти	50 (78,1%)	
молоді люди, які навчаються в закладах вищої освіти	50 (78,%)	
молоді люди, які працюють	50 (78,1%)	36 (73%)
безробітні молоді люди	50 (78,1%)	
професійні спільноти, які працюють з молодими людьми	24 (37,5%)	19 (38,8%)
внутрішньо переміщені особи	54 (84,4%)	36 (73%)
репатріанти/репатріантки (ті, хто повернулися в місце їхнього постійного проживання)	16 (25%)	
ветерани/ветеранки	10 (15,6%)	
постраждале населення	21 (32,8%)	17 (34,7%)
особи з інвалідністю	21 (32,8%)	19 (38,8%)
молоді батьки/матері	38 (59,4%)	27 (55%)
представники/представниці національних меншин	12 (18,7%)	
представники/представниці релігійних спільнот	11 (18,7%)	

* в опитуванні 2022 року відсутня інформація щодо деяких категорій осіб, яким надають послуги МЦ, оскільки ці категорії осіб не були виділені серед варіантів в опитувальнику.

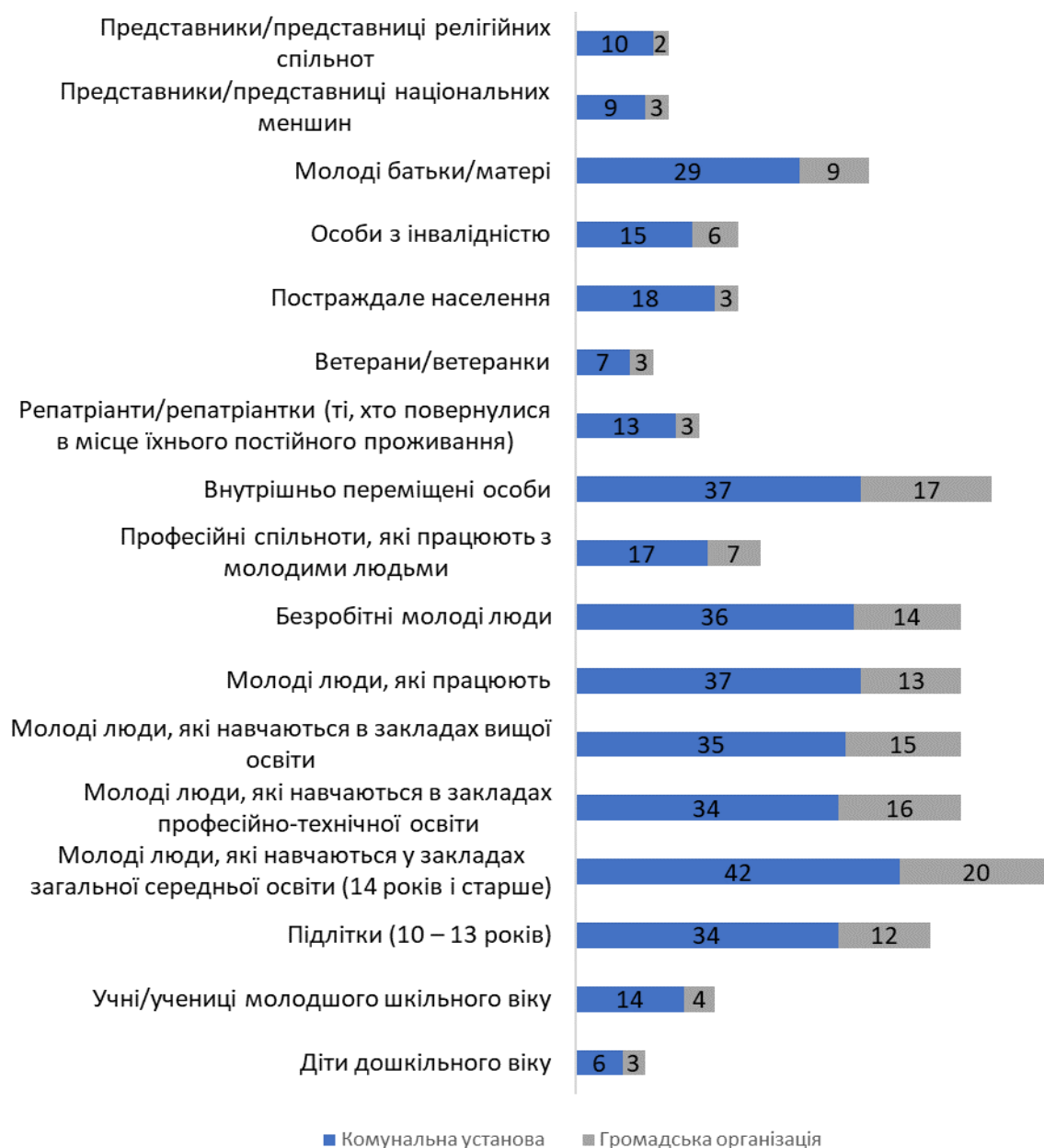
«...ми ніколи не відмовляємо людям поза межею нашої цільової аудиторії. Фактично ми можемо провести майстер-клас і для дітей за наявності запиту й бажання, і для фахівців за наявності людини, яка це зробить. Ми маємо розуміти, що все це на соціальних умовах і безкоштовно. І так само ми можемо включити людей старше 35 років (бо наша цільова аудиторія, 14 – 35 років, визначена Законом), ми не відмовляємо. Ми можемо віддавати перевагу, якщо це якісь конкурсні пропозиції відбору на якісь тренінги» [ЦГІ].

«Але зрозуміло, що до повномасштабного вторгнення 2022 року ми не працювали з тимчасово переміщеними особами. У нас вони не були виділені в окрему категорію. Зараз їх виділив в окрему категорію Кабінет міністрів України, є спеціальна програма,

за якою ми звітуємо. Але ми відмовились робити виключно тренінги, заходи для ВПО, бо це не про інтеграцію, а про ізоляцію людини – якщо ти тимчасово переміщений, то тобі наліво, якщо ні, то тобі направо. Ми проводимо абсолютно рівні (на однакових умовах) тренінги, просто є заходи, на яких ми надаємо перевагу ВПО, якщо тематика заходу буде корисніша для них» [ЦГІ].

«...молоді люди 36 років і старше – це... актуально. Вони приходять до МЦ. Особливо що стосується знову ж таки психології, SMM – у нас великий напрям на SMM, жіночий самозахист, на такі речі дуже активно приходять» [ЦГІ].

Категорії осіб, з якими працюють МЦ/МП різної форми власності, керівники/керівниці яких узяли участь в опитуванні, кількість



Графік 3. Розподіл відповідей на питання «З якими категоріями осіб працює ваш МЦ/МП? (позначте відповідні категорії)», кількість.

Тенденція до розширення вікових категорій отримувачів/отримувачок послуг МЦ/МП, зафіксована в опитуванні керівників/керівниць МЦ у 2022 р., зберігається і в 2023 р., особливо за рахунок збільшення кількості дітей дошкільного віку й учнів молодшого шкільного віку серед користувачів і користувачок послуг МЦ/МП.

«...моя молодь у громаді – це в основному школярі, тобто молодь старшого шкільного віку (восьмі – дванадцяті класи), добре, що зараз вони хоча б дуже активні й ініціативні, більшість заходів у нас відбувається з їхньої ініціативи» [ЦФГО].

«...аудиторія розширилась, але не сильно... Якщо загалом молодь – це молоді люди віком від 14 до 35 ... то в нас цільова аудиторія 14 – 23 роки, здається, чи навіть 16 – 25 років, якимось так. Тобто якщо це виходить за рамки, то все одно наші заходи лишаються тими самими, але до нас на події також приходять і старші люди, і молодші люди. Це просто залежить від заходу... Також на дебатну школу приходять і старші, і молодші» [ЦГІ].

«Тобто ми відповідно працюємо – саме акцентуємо увагу на молодь, яка навчається, але якщо приходять інші, ми не можемо заборонити... Молодим можна бути в будь-якому віці» [ЦГІ].

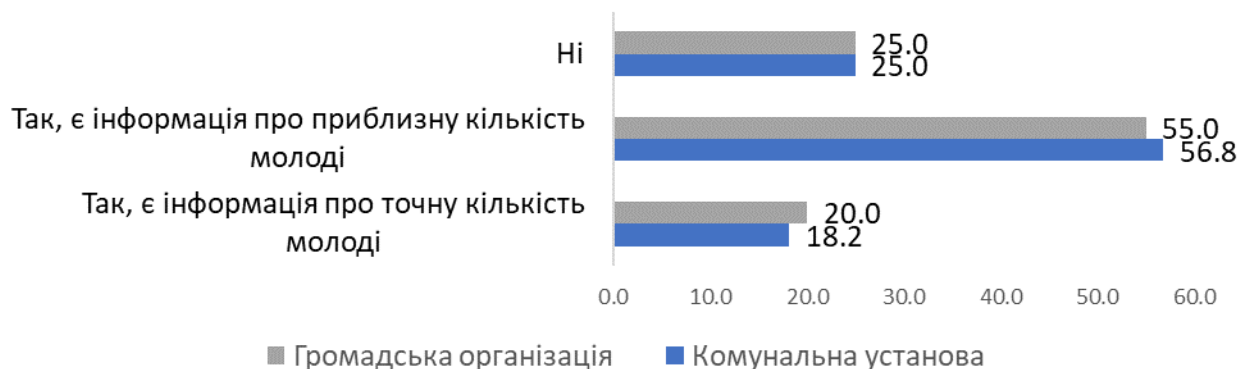
«...щодо ВПО, то в нас були заходи – дівчина проводила щонеділі творчі заходи для дітей ВПО... таке різноманітне дозвілля... Для старших – це в нас були, в принципі, усі заходи... У нас є психологічний кіноклуб щочетверга – можна просто прийти подивитися фільм, а після фільму, хто бажає, може залишитися на обговорення з психологом. Психолог виступає більше як ментор, який питає, які емоції переживали відвідувачі під час перегляду, прояснює трохи, чому персонажі робили так, а не інакше...» [ЦГІ].

«Щодо роботи з людьми з інвалідністю то я бачив, що до нас останнім часом на настільні ігри та на психологічний кіноклуб приходив один чоловік. У нас у складі команди є двоє людей з інвалідністю. Також наш центр ще давно, кілька років тому, облаштований спеціально для таких людей – є і пандус, і перила, і окремо туалет для людей з інвалідністю (з перилами і широкий)» [ЦГІ].

Молоді люди, з якими працюють молодіжні центри й молодіжні простори

Керівники/керівниці 48 із 64 МЦ/МП різних форм власності, які взяли участь в опитуванні (75%), мають точну або приблизну інформацію щодо кількості молодих людей на території, де діє МЦ/МП.

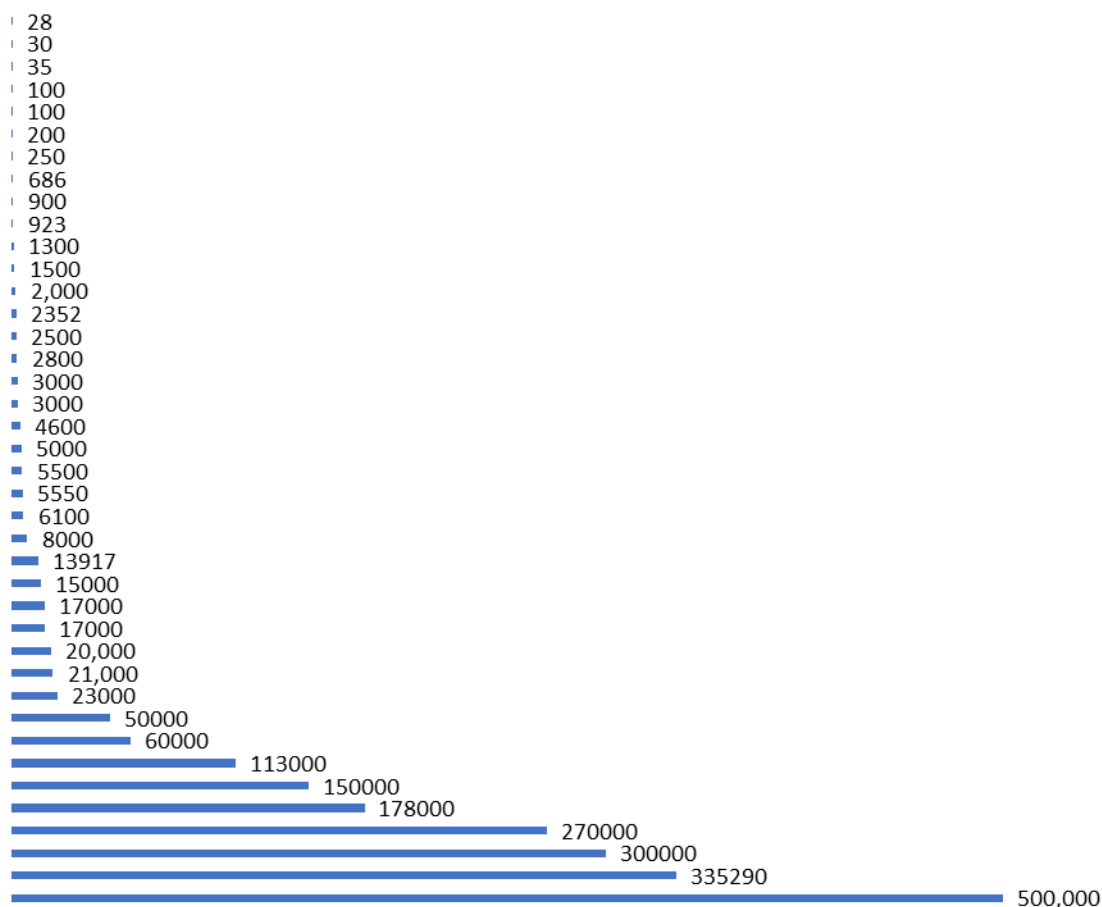
Наявність інформації щодо кількості молодих людей на території, де МЦ/МП провадить свою діяльність, %



Графік 4. Розподіл відповідей на питання «Чи маєте ви інформацію щодо кількості молодих людей на території, де діє ваш МЦ/МП (у громаді/районі/області)?», % МЦ/МП різних форм власності

Керівники/керівниці 39 із 64 МЦ/МП різних форм власності, які взяли участь в опитуванні (60,9%), відповідаючи на відкрите питання «Скільки молодих людей є на території, де діє ваш МЦ/МП (у громаді/районі/області) станом на 1 січня 2023 року?», указали точну або приблизну кількість молодих людей. Найбільша кількість становить 500 000 осіб, найменша – 28 осіб (середнє значення – 53 491 осіб). Кількість молодих людей, яку називали найчастіше, – близько 3 000 осіб. 25 керівників/керівниць МЦ/МП різної форми власності зазначили, що не мають такої інформації.

Кількість молодих людей (точна чи приблизна) на території,
де МЦ/МП провадить свою діяльність, кількість



Графік 5. Розподіл відповідей на питання «Скільки молодих людей є на території, де діє ваш МЦ/МП (у громаді/районі/області), станом на 1 січня 2023 року?», кількість осіб

Щодо відстеження унікальних відвідувачів/відвідувачок МЦ/МП різних форм власності, то більшість керівників/керівниць у їхніх відповідях зазначають, що мають таку практику: так, постійно – 22 відповіді (32,8%); так, час від часу, в основному учасників/учасниць окремих проектів – 25 відповідей (37,3%); ні, не відслідковуємо таку інформацію – 13 відповідей (19,4%). Також респонденти й респондентки наводять власні варіанти відповідей: «потребуємо системи контролю відвідувачів», «почали відслідковувати з липня 2023 року», «ведемо базу даних», «від початку повномасштабного вторгнення на території України відслідковувати перестали через організаційні причини», «відслідковуємо загальне відвідування простору й реєструємо унікальних відвідувачів за програмою UPSHIFT», «ми раді кожному відвідувачу» тощо.

Загалом 38 керівників/керівниць з 64 МЦ/МП, з яких 26 КУ, 12 ГО, у своїх відповідях називають точну або приблизну кількість відвідувачів і відвідувачок МЦ/МП, яка коливається від 0 до 15 тис., середня кількість – 1 138 осіб.

Актуальні потреби молодих людей

Серед актуальних потреб молодих людей, які могли б задовольнити МЦ/МП та які виділили керівники/керівниці 64 МЦ/МП, відповідаючи на відкрите питання «Які актуальні потреби молодих людей міг би задовольнити ваш МЦ/МП?», є:

- організація змістовного й безпечного дозвілля, зокрема з акцентом на безпечність простору для проведення вільного часу, потреби в культурно-змістовному дозвіллі, потреби в просторі для взаємодії та роботи – 38 МЦ/МП (59,4%);
- запити з неформальної освіти для розвитку особистості – 31 МЦ/МП (48,4%);
- комунікаційні потреби, зокрема потреби в спілкуванні й нових знайомствах – 15 МЦ/МП (23,4%);
- психологічне підтримання – 12 МЦ/МП (17,9%);
- запити в профорієнтації, питання працевлаштування, кар'єрного зростання – 10 МЦ/МП (15,6%);
- підтримання молодіжних ініціатив – 8 МЦ/МП (12,5%);
- громадянська освіта, зокрема громадська участь і патріотичне виховання, – 8 МЦ/МП (12,5%);
- волонтерська активність – 4 МЦ/МП (6,3%);
- підтримання творчої молоді – 4 МЦ/МП (6,3%);
- потреби в особистому консультуванні – 3 МЦ/МП (4,7%).

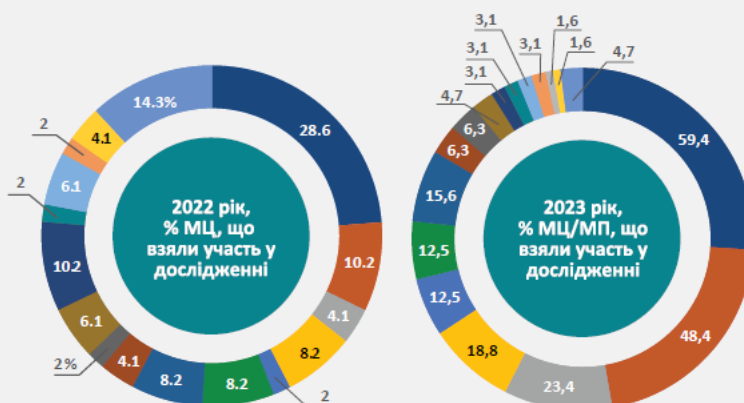
Також керівники/керівниці МЦ/МП, які взяли участь в опитуванні, згадували надання гуманітарної допомоги (2 МЦ/МП, 3,1%), соціальну згуртованість (2 МЦ/МП, 3,1%), заходи для ВПО (2 МЦ/МП, 3,1%), інформування молоді (2 МЦ/МП, 3,1%).

Молодіжні обміни назвала керівниця одного МЦ заходи з цивільного захисту та базової військової підготовки – керівниця одного МЦ.

Керівники/керівниці 3 із 64 МЦ/МП (4,7%) не відповіли на питання щодо потреб молоді в 2023 р. (2022 р. – 7 із 49 керівників/керівниць МЦ, 14,3%).

У 2023 р. більша кількість керівників/керівниць відповіла на відкрите питання щодо актуальних потреб молоді й виділила більшу кількість потреб молоді – усі адаптувались до нових умов війни, і спеціалісти/спеціалістки молодіжної галузі, і молоді люди. Особливо актуалізувались потреби молоді в змістовному й безпечному дозвіллі, запити з неформальної освіти для розвитку особистості, комунікаційні потреби, підтримання молодіжних ініціатив, громадянська освіта, запити в профорієнтації, питання працевлаштування та кар'єрного зростання, психологічне підтримання.

АКТУАЛЬНІ ПОТРЕБИ МОЛОДИХ ЛЮДЕЙ, ЯКІ МОГЛИ Б ЗАДОВОЛЬНИТИ МОЛОДІЖНІ ЦЕНТРИ ТА МОЛОДІЖНІ ПРОСТОРИ



ПОТРЕБИ МОЛОДІ

- Організація змістовного і безпечного дозвілля
- Запити з неформальної освіти для розвитку особистості
- Комунікаційні потреби
- Психологічне підтримання
- Підтримання молодіжних ініціатив
- Громадянська освіта
- Запити з профорієнтації, питання працевлаштування, кар'єрне зростання
- Волонтерська активність
- Підтримка творчої молоді
- Потреби в особистому розвитку
- Надання гуманітарної допомоги
- Соціальна згуртованість
- Заходи для ВГО
- Інформування молоді
- Молодіжні обміни
- Заходи з цивільного захисту та базової військової підготовки
- Немає відповіді

Графік 6. Розподіл відповідей на питання «Які актуальні потреби молодих людей міг би задовольнити ваш МЦ/МП?», % МЦ/МП (порівняння відповідей 2022 і 2023 років)

«Молодь дуже охоче сьогодні йде на будь-який тренінг, присвячений психології, там, де вони можуть саморозвиватись, там, де вони можуть розібратись з їхніми питаннями...» [ЦГП].

Джерела інформації про потреби та проблеми молодих людей,
з якими працюють молодіжні центри й молодіжні простори



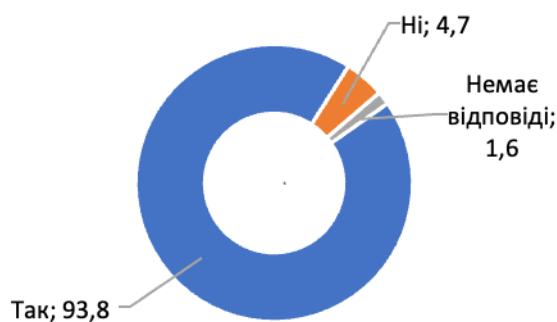
Графік 7. Розподіл відповідей на питання «Звідки ви отримуєте інформацію про потреби і проблеми молодих людей, з якими працює МЦ/МП?», % МЦ/МП різних форм власності

Керівники/керівниці МЦ/МП різних форм власності, які взяли участь в опитуванні, відзначають, що користуються різними джерелами інформації про потреби і проблеми молодих людей. Найпоширенішим джерелом інформації і для КУ (41 із 44 МЦ/МП), і для МЦ/МП громадського сектора (20 із 20 МЦ/МП) є спілкування з молоддю.

Так само широко використовують інформацію з досліджень чи опитувань МЦ/МП різних форм власності: керівники/керівниці 37 із 44 КУ і 19 із 22 МЦ/МП громадського сектора відзначили цей варіант отримання інформації про молодь, її потреби й запити.

Керівники/керівниці 60 із 64 МЦ/МП, які взяли участь в опитуванні, зазначили, що проводять власні дослідження потреб і проблем молоді. Серед них 41 із 44 МЦ/МП комунальної форми власності й 19 із 20 МЦ/МП, створених ГО.

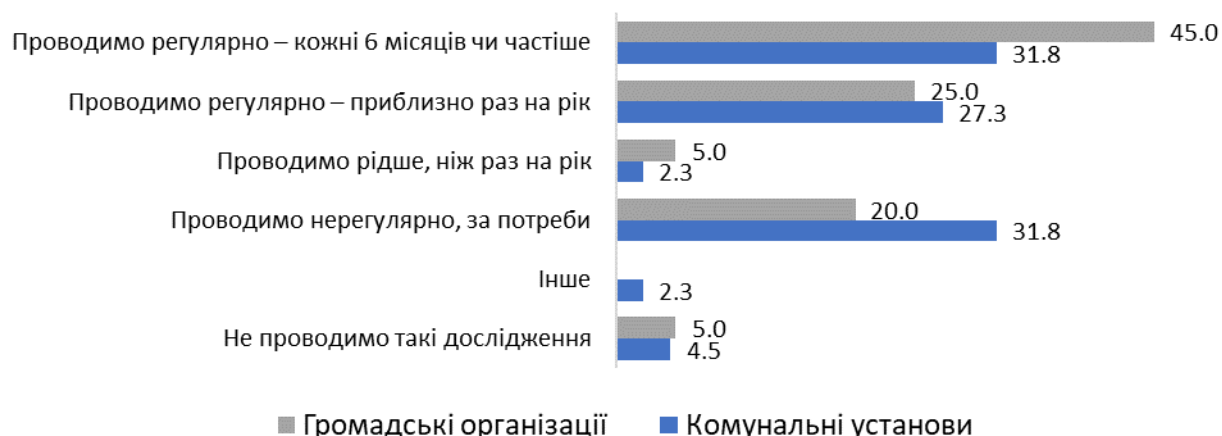
Дослідження потреб і проблем молоді, з якою працюють МЦ/МП, керівники/керівниці яких узяти участь в опитуванні, %



Графік 8. Розподіл відповідей на питання «Чи досліджує ваш МЦ/МП потреби і проблеми молоді, з якою працює МЦ/МП?», % МЦ/МП

Як зазначили керівники/керівниці 40 із 64 МЦ/МП різних форм власності, які взяли участь в опитуванні (62,5%), дослідження відбуваються регулярно: кожні шість місяців чи частіше – серед комунальних установ таких 31,8% МЦ/МП, серед МЦ/МП ГО – 45%; приблизно раз на рік – серед комунальних установ таких 27,3% МЦ/МП, серед МЦ/МП ГО – 25%.

**Періодичність проведення досліджень потреб та проблем молоді
МЦ/МП різних форм власності, керівники/керівниці яких узяли
участь в опитуванні, %**



Графік 9. Розподіл відповідей на питання «Якщо ваш МЦ/МП досліджує потреби і проблеми молоді, то як часто?», % МЦ/МП різних форм власності

Як виявили глибинні інтерв'ю та фокус-групові обговорення, спільного для всіх чіткого розуміння, що таке дослідження потреб і проблем молоді, немає. Говорячи про такі дослідження, керівники й керівниці МЦ/МП мають на увазі і дослідження, які використовують методологію масових опитувань, і опитування в месенджерах щодо вподобань учасників і учасниць локальних соціальних спільнот, переважно відвідувачів і відвідувачок МЦ/МП.

«...загальне опитування ми проводимо не рідше, ніж раз на пів року... Ми зазвичай робимо опитування в жовтні – листопаді для того, щоб сформувати календарний план на наступний рік» [ЦГІ].

«...нам дуже важливо розуміти, що робити для молоді, тому що ми стоїмо на позиції: те, що може бути цікаво нам, або те, що, ми вважаємо дуже потрібним молоді, їй може бути абсолютно нецікаво. Тому ми завжди проводимо опитування, щоб розуміти краще» [ЦГІ].

«А обласна молодіжна рада проводить опитування зі свого боку, щоб розуміти. Коли проводимо опитування, то питаємо: що б ви хотіли бачити, чого б ви хотіли навчитися, що нам для вас зробити, щоб вас розвивати. Натомість обласна молодіжна рада проводить опитування за запитами: що вам болить, яка вам потрібна допомога, які вам позиції треба пояснити щодо влади, щодо взаємодії. І разом у нас складається дуже класний момент. Ми завжди обмінюємося інформацією, оскільки обласна молодіжна рада теж проводить навчання, заходи – це молодь, їм треба і креативити, не тільки адвокатувати. Тому ми завжди ділимося результатами опитувань. Вони розуміють, що їм треба адвокатувати, вони розуміють, що цікавить молодь. Ми, зі свого боку, беремо в календарний план те, що вони хочуть, і дивимося, що куди треба «запакувати» корисного, і водночас дивимося що, можливо, ми якісь теми не продумали, а воно болить, і ми починаємо думати, як і яким форматом ми можемо його їм показати» [ЦГІ].

«Якими методами? Наразі опитування в гугл-анкеті» [ЦГІ]

«Ми робили весь час опитування в гугл-формах щодо якихось ідей, чи вони хотіли б бачити якісь події, щодо якихось заходів чи навчань і тому подібне. А потім ми зрозуміли, що молодь лінива, їй трошки ліньки заходити в гугл-форму і там щось

натискати. І тому набагато легше – це опитування в Telegram-каналі, яке розкинули в Telegram-чатах інших ГО, університетів. І також запустили гугл-форму. То гугл-форму заповнили 30 людей, а опитування в Telegram-каналах зібрало більше 1600» [ЦГІ].

«Також ми робимо опитування, наприклад, приходять відвідувачі просто на подію, ми, наприклад, вводимо якусь нову ідею... і ми думаємо: «Було б круто, якби була така «штука», але як це організувати?» Організовуємося, приходять люди, ми дивимось, скільки прийшло. Якщо багато людей, це показник, що молодь зацікавлена, відповідно це вже одна «галочка». Далі ми ходимо, питаємо, чи сподобалась подія, чи, можливо, треба якісь корективи, що не сподобалось, чи бажаєте бачити такі або схожі заходи, які інші заходи бажаєте бачити. І це все підсумовуємо й вирішуємо, що робити далі» [ЦГІ].

«Треба робити окремо якусь повне соціологічне дослідження, можливо, якимось залучити... будемо запрошувати соціолога, який буде допомагати збирати потреби молоді в різноманітних ОТГ для того, щоб розуміти специфіку їхньої діяльності, на що вони будуть націлені. Бо молодь у різних ОТГ може бути різною, і потреби можуть бути різними» [ЦГІ].

Послуги, які надають МЦ/МП різних форм власності, керівники/керівниці яких узяли участь в опитуванні, кількість



Графік 10. Розподіл відповідей на питання «Які послуги надає / які форми роботи запроваджує ваш МЦ/МП зараз і для людей якого віку?», % (2023 р.)

ПОСЛУГИ/ДІЯЛЬНІСТЬ МОЛОДІЖНИХ ЦЕНТРІВ/МОЛОДІЖНИХ ПРОСТОРІВ



Графік 11. Розподіл відповідей на питання «Які послуги надає / які форми роботи запроваджує і для людей якого віку ваш МЦ/МП зараз?», % (порівняння відповідей 2022 і 2023 років).

- навчання для тих, хто працює з молодими людьми, – 41 із 64 МЦ/МП (64,1%); 2022 р. – 57,1% МЦ;
- надання професійного психологічного підтримання / програма перенаправлення – 40 із 64 МЦ/МП (62,5%); 2022 р. – надання професійного психологічного підтримання – 53,1% МЦ;
- працевлаштування, зайнятість, молодіжне підприємництво – 39 із 64 МЦ/МП (60,9%); 2022 р. – 51% МЦ;
- співпраця з міжнародними організаціями (зокрема з Радою Європи та Європейською Комісією) – 33 із 64 МЦ/МП (51,7%); 2022 р. – 40,8% МЦ;

У МЦ/МП, як зазначили їхні керівники/керівниці, які взяли участь у дослідженні, надають послуги за такими напрямками:

- культурні заходи – 64 із 64 МЦ/МП (100%); 2022 р. – 81,6% МЦ;
- заходи неформальної освіти для розвитку особистості – 61 із 64 МЦ/МП (95,3%); 2022 р. – 75,5% МЦ;
- підтримання молодіжних ініціатив – 60 із 64 МЦ/МП (93,7%);
- залучення до волонтерства – 60 із 64 МЦ/МП (93,7%); 2022 р. – 87,7% МЦ;
- популяризація здорового способу життя молоді – 57 із 64 МЦ/МП (89%); 2022 р. – 75,5% МЦ;
- утвердження української національної та громадянської ідентичності – 54 із 64 МЦ/МП (84,4%);
- спортивні заходи – 44 із 64 МЦ/МП (68,7%); 2022 р. – 68,7% МЦ;
- освіта з прав людини та демократичного громадянства – 44 із 64 МЦ/МП (68,7%);

- надання гуманітарної допомоги – 33 із 64 МЦ/МП (51,7%); 2022 р. – 61,2% МЦ;
- програми молодіжних обмінів – 29 із 64 МЦ/МП (45,3%); 2022 р. – 49% МЦ;
- міжнародне молодіжне співробітництво (за принципом «рівний/рівна – рівному/рівній») – 28 із 64 МЦ/МП (43,7%); 2022 р. – 40,8% МЦ;
- надання юридичного підтримання – 21 із 64 МЦ/МП (32,8%); 2022 р. – 34,7% МЦ.

Порівнюючи результати опитування 2022 і 2023 років, відзначаємо, що більшість послуг стали надавати в більшій кількості МЦ/МП: зросла кількість МЦ/МП, які організують культурні заходи, заходи неформальної освіти для розвитку особистості, приділяють увагу підтриманню молодіжних ініціатив, надають професійне психологічне підтримання.

Також помітно зменшилося надання гуманітарної допомоги та меншою мірою скоротилась кількість МЦ/МП, які реалізують програми молодіжних обмінів.

«...фактично всі послуги, про які йдеться в опитуванні, ми надавали і до того, просто деякі категорії не були так широко виділені. Стосовно того, що змінилося, – звісно, змінилася ресурсна можливість проведення цих заходів, бо безпекова ситуація й фінансова ситуація стали іншими» [ЦГІ].

«Що змінилось? Змінився підхід до заходів з формування національної ідентичності – якщо раніше це були фактично в основному вишколи й зустрічі з представниками якихось професій (поліцейські, військові тощо), то сьогодні вже активне залучення думки молоді. Аналізуючи ситуацію в країні, аналізуючи, наскільки молодь може впливати на розголос і на прийняття рішень, відзначаємо, що сьогодні це більше діалоги і круглі столи з молоддю, які поєднують усі ланки – владу і так далі» [ЦГІ].

«І змінилось психологічне підтримання – підсилювся напрям психологічної соціо-емоційної підтримки. Бо до 2022 року ми це проводили також... Сьогодні з огляду на велику необхідність, через значну травмованість молоді ми маємо можливість надавати і освітні, і групові, і індивідуальні такі послуги, зокрема завдяки Проекту «СпівДія». Це одна з таких серйозних змін» [ЦГІ].

«У нас потрібно більше розвивати проекти підтримання молодіжних ініціатив. Тому що, на жаль, влада не дуже підтримує молодіжні ініціативи» [ЦФГО].

«Гуманітарним складником ми займалися перші пів року дуже сильно – у нас були позиції видачі гуманітарної допомоги. Ми працювали, фактично вся наша команда працювала у волонтерських штабах, причому різних. Минуло пів року, і ми перейшли більше на соціо-емоційну підтримку й дозвілєві заходи, тобто на той момент ніхто ще нічого не робив, усі боялися, усі не розуміли, як збирати людей, навіщо збирати людей. Знайшли Проект від ЮНІСЕФ «Спільно точки», Проект «СпівДія» і розпочали хвилю, яку нормально, класно підхопили ГО, і в симбіозі ми працювали на підтримку дітей, на підтримку молоді й не тільки» [ЦГІ].

«...основним напрямом нашого, наприклад, молодіжного простору в нинішніх умовах є розвиток неформальної освіти. Ми зараз усі сили підключаємо на психологічну допомогу, на різноманітні тренінги й навчання для підлітків і молоді, які будуть корисними їм у майбутньому. Власне, це і психологічна допомога, як я вже казав, і життєстійкість, і профорієнтаційні якісь проекти. А такої підтримки влади, скажімо, немає» [ЦФГО].

«Щодо підтримання молодіжних ініціатив – влада йде назустріч молоді ... вчора нам затвердили молодіжну програму з усіма заходами, з усіма сумами, які молодь хотіла. Ми писали разом з молоддю цю молодіжну програму» [ЦФГО].

«І в якихось освітніх позиціях ми організовували вишколи з військової підготовки, з тактичної медицини, майстер-класи. Знову ж такі освітні тренінги – топовими історіями були подолання стресу, тривожності (що робити, як робити і як «не поїхати дахом»...)» [ЦГІ].

«Усі інші послуги ми надавали й так, тому що ми структурний підрозділ обласного управління молоді і спорту. У нас є три відділи й відповідно до програми, яку будували на основі стратегії, три напрями: неформальна освіта, патріотичне виховання, підтримка ініціатив молоді» [ЦГІ].

«Щодо прав людини ми уклали договір з міжнародною організацією, точніше з її осередком – Ельсе, вони входять до Ради Європи, є консультативним органом від ООН, тобто їхня організація. І ми уклали з ними договір про співпрацю щодо допомоги молоді, щоб вона розбиралася у своїх правах і знала про свої можливості в країні...» [ЦГІ].

«Ми, якщо не перші, то точно одні з перших почали говорити про сексуальну освіту серед молоді в стінах МЦ. І знадобилась не одна зустріч, щоб пояснити, що це треба, що це важливо» [ЦГІ].

Найпоширеніші в цьому році послуги чи діяльність МЦ/МП також були популярні й у минулому, 2022 р. Керівники/керівниці 64 МЦ/МП, які взяли участь у дослідженні, серед запропонованих варіантів, відзначили як найпоширеніші в МЦ/МП для молоді 14 – 18 років і 19 – 24 років (Додаток 4):

- культурні заходи: для молоді 14 – 18 років – 59 МЦ/МП, 92,2% (2022 р. – 73,5% МЦ); для молоді 19 – 24 років – 49 МЦ/МП, 76,5% (2022 р. – 61,2% МЦ);
- заходи неформальної освіти для розвитку особистості для молоді 14 – 18 років – 55 МЦ/МП, 85,9% (2022 р. – 69,4% МЦ); для молоді 19 – 24 років – 46 МЦ/МП, 71,9% МЦ/МП (2022 р. – 51% МЦ);
- залучення до волонтерства для молоді 14 – 18 років – 54 МЦ/МП, 84,4% (2022 р. – 71,4% МЦ); для молоді 19 – 24 років – 47 МЦ/МП, 73,4% (2022 р. – 73,5% МЦ);
- заходи з утвердження української національної та громадянської ідентичності для молоді 14 – 18 років – 47 МЦ/МП, 73,4%; для молоді 19 – 24 років – 36 МЦ/МП, 56,2% МЦ/МП (2022 р.: заходи з утвердження громадянської позиції для молоді 14 – 18 років – 65,3% МЦ; для молоді 19 – 24 років – 59,2% МЦ, а також заходи національно-патріотичного виховання для молоді 14 – 18 років – 75,5% МЦ; для молоді 19 – 24 років – 53,1% МЦ);
- заходи з популяризації здорового способу життя молоді для молодих людей 14 – 18 років – 51 МЦ/МП, 79,7%; для молоді 19 – 24 років – 40 МЦ/МП, 62,5%;
- проекти з підтримання молодіжних ініціатив не були виділені в опитуванні 2022 року, але їх відзначили керівники/керівниці 60 МЦ/МП, які взяли участь у дослідженні в 2023 р. (93,7%): для молоді 14 – 18 років – 52 МЦ/МП (81,2%); для молоді 19 – 24 років – 48 МЦ/МП (75%); для молоді 25 – 35 років – 40 МЦ/МП (62,5%).

Для дітей молодше 14 років були поширені: культурні заходи (для дітей 10 – 13 років – 44 МЦ/МП; для дітей 0 – 9 років – 13 МЦ/МП); заходи з популяризації здорового способу життя молоді (для дітей 10 – 13 років – 35 МЦ/МП; для дітей 0 – 9 років – 7 МЦ/МП); заходи неформальної освіти для розвитку особистості (для дітей 10 – 13 років – 32 МЦ/МП; для дітей 0 – 9 років – 7 МЦ/МП).

Керівники/керівниці 43 МЦ/МП (67,2%) відзначили, що в очолюваних ними МЦ/МП не надають юридичні послуги (у 2022 р. такі послуги не надавали в 65,3% МЦ). Меншою мірою, ніж у 2022 р., працюють програми молодіжних обмінів – цю послугу не надають у 35 МЦ/МП (54,7%); у 2022 р. – 51% МЦ.

Програми міжнародного молодіжного співробітництва (за принципом «рівний/рівна – рівному/рівній») працюють більшою мірою, ніж у 2022 р., – цю послугу не надають у 36 МЦ/МП (56,2%); у 2022 р. – 59,1% МЦ. Наявна слабка співпраця з міжнародними організаціями (зокрема з Радою Європи та Європейською Комісією) – цю послугу не надають у 31 МЦ/МП (48,4%); у 2022 р. – 59,1% МЦ.

«У нас управління у справах молоді і спорту проводило влітку, кожні три тижні, форуми офлайн. І це настільки заряджає молодь! Я просто не можу передати вам словами. Подивитися на молодь навесні і подивитися на неї зараз – це просто різні люди. Вони настільки прокачалися...» [ЦФГО].

«Такі програми обміну досвідом сільських МП, які були б з різних регіонів, можливо, спрацювали. Тому що зазвичай самотужки мало хто виїжджає за межі області, було б добре, якщо вони виїжджали б за межі громади. А коли вони їздять і бачать, як живуть інші, вони заряджаються (це я кажу з власного досвіду) – і тоді в них з'являється вогник щось робити, змінювати самим, вдома. Тоді вони намагаються дійсно якісь ідеї продукувати, щось придумувати, щось робити, включаються активніше в роботу. Тому програми обміну досвідом можуть бути власне для підлітків, для молоді, активістів і діячів просторів» [ЦФГО].

Одна з послуг МЦ/МП, які з'явилися після широкомасштабного вторгнення росії в Україну в лютому 2022 року, – надання гуманітарної допомоги для різних вікових категорій – дещо зменшилася в 2023 р. порівняно з 2022 р.: цю послугу надають 33 із 64 МЦ/МП що становить 54,7% (2022 р. – 61,2%). Водночас на пряме питання щодо гуманітарного підтримання керівники/керівниці тільки 14 із 64 МЦ/МП відповіли, що й зараз надають його. В інших МЦ/МП така діяльність не відбувається на постійній основі.

Гуманітарне підтримання в молодіжних центрах і молодіжних просторах

Надання гуманітарного підтримання МЦ/МП, керівники/керівниці яких узяли участь у дослідженні, %



Графік 12. Розподіл відповідей на питання «Чи надає ваш МЦ/МП гуманітарне підтримання зараз?», % МЦ/МП, кількість МЦ/МП різних форм власності

Надають гуманітарне підтримання в таких областях: Київській (7 МЦ/МП), Дніпропетровській (4 МЦ/МП), Донецькій (4 МЦ/МП), Кіровоградській (3 МЦ/МП), Вінницькій (2 МЦ/МП), Закарпатській (2 МЦ/МП), Одеській (2 МЦ/МП), Тернопільській (2 МЦ/МП), Черкаській (2 МЦ/МП), Волинській (1 МП), Івано-Франківській (1 МЦ), Львівській (1 МЦ), Полтавській (1 МЦ), Рівненській (1 МЦ), Сумській (1 МП), Чернівецькій (1 МЦ).

*Послуги з психологічного підтримання
в молодіжних центрах і молодіжних просторах*

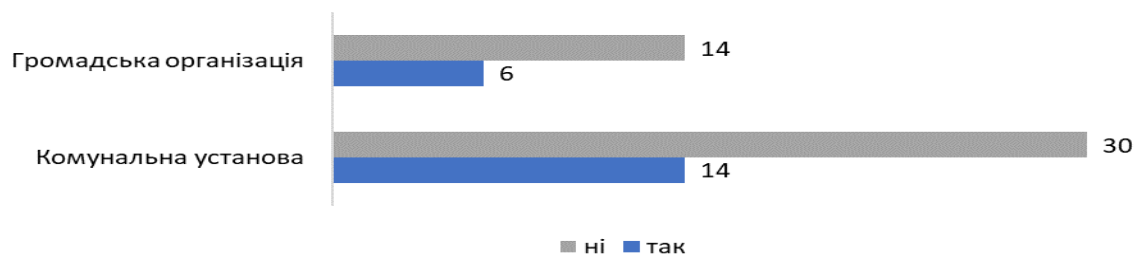
Як було згадано, керівники/керівниці 40 із 64 МЦ/МП, які взяли участь у дослідженні (62,5%), серед інших послуг надають також професійне психологічне підтримання або реалізують програму перенаправлення для різних вікових категорій. Відповідно в 37,5% МЦ/МП не надають таку послугу. Прикметно, що на пряме запитання щодо послуг психолога/психологині в МЦ/МП менша частка учасників/учасниць дослідження (26,6% опитаних, 17 із 64 МЦ/МП) зазначила, що в МЦ/МП не надають психологічне підтримання. Можливо, частина керівників/керівниць МЦ/МП, які взяли участь в опитуванні, усе-таки надають професійне психологічне підтримання в тій чи тій формі й на нерегулярній основі.



Графік 13. Розподіл відповідей на питання «Чи працює в МЦ/МП психолог/психологиня?», % МЦ/МП, кількість МЦ/МП різних форм власності

Послуги психолога/психологині на постійній основі в штаті надають у 3 із 64 МЦ/МП, за рахунок грантових коштів – у 15 із 64 МЦ/МП, на волонтерських засадах – у 16 із 64 МЦ/МП, система перенаправлення діє в 15 із 64 МЦ/МП.

Наявність проблем із залученнями психолога/психологині до діяльності МЦ/МП різних форм власності, у яких надають психологічне підтримання в різних формах, кількість



Графік 14. Розподіл відповідей на питання «Чи виникали у Вас проблеми із залученням психолога/психологині до діяльності в МЦ/МП?», кількість МЦ/МП

Керівники/керівниці 21 із 64 МЦ/МП (26,5%), відзначили, що в них виникали труднощі із залученням психолога/психологині. Однією з основних проблем є відсутність фінансування/ставки для спеціаліста/спеціалістки – про це сказали керівники/керівниці 11 МЦ/МП; керівники/керівниці 11 МЦ/МП причиною назвали відсутність кваліфікованих спеціалістів/спеціалісток у районі, області.

«Ми працюємо на базі бібліотеки, і в штаті в нас немає ставки для психолога, тому психологи працюють на волонтерських засадах, рідше у грантових проєктах. Відповідно через це відбувається велика плинність, психолог часто змінюється, що негативно впливає на якість послуги» [ЦО].

«Запит на психологічну допомогу набагато більший, ніж можна закрити силами волонтерів зовнішніх партнерів» [ЦО].

«Наша психологиня працює за запитом... у її діяльності є кілька моментів. Це особисті консультації, вони безкоштовні ... вона аналізує нас як команду молодіжного центру, оскільки в нас вік волонтерів і членів команди 15 – 26 років. І вона бачить ті потреби, які є в нас під час спілкування між собою – вона може просто стояти поруч з тобою і помічати, а може на особистих консультаціях. Вона проводить інколи анкетування для нас і тому бачить ті потреби або діє просто за запитом від мене – керівника або від інших членів правління, або від голів відділів...» [ЦФГО].

«Вона [авторська примітка – психологиня] бачить потребу – от зараз, наприклад, багато студентів і школярів пішли до школи, в університети... вони не витримують навантаження... і зараз психологиня проводить – цього тижня, здається, чи наступного – арт-терапію. Вхід вільний, молодь може прийти й «розслабитися» під різноманітні техніки. Також вона проводить інші заходи для команди, це було в нас нещодавно, як вона її назвала, – «боротьба з токсичністю» [ЦФГО].

«Якщо говорити про те, як визначаємо потребу... якщо говорити про проєкт «СпівДія», то є реєстраційна форма як система, де кожен може зареєструватися й отримати безкоштовну допомогу. Ми просуваємо цю послугу на особистих брэндах – я на своїх сторінках, обласний МЦ на своїх сторінках... Коли молодь приходить на освітні тренінги, зазвичай після тренінгу постає питання: «А як можна записатись на консультацію до психолога?»...» [ЦГІ].

Інші послуги

Серед варіантів послуг чи діяльності МЦ/МП, які додатково згадували керівники/керівниці 22 із 64 МЦ/МП (34,4%), відповідаючи на відкрите питання «Зазначте, будь ласка, ті послуги які надає / ті форми роботи, які запроваджує ваш МЦ/МП, які не були згадані в попередньому питанні, і вікову категорію осіб, для яких їх надають/запроваджують», були в основному послуги/діяльність, згадані в попередньому питанні (18 із 64 керівників/керівниць МЦ/МП), але більш детально описані: заходи неформальної освіти для розвитку особистості (зокрема навчання з фінансової грамотності, проєктний менеджмент, екологічна освіта, виховання толерантності в соціумі, медіаграмотність, навчання алгоритмів реагування у кризових ситуаціях тощо), залучення до волонтерства молоді і для молоді, спортивні заходи, молодіжні обміни.

Серед послуг, які згадували додатково: проєкти з розважальним складником (3 МЦ/МП – наметові табори, тематичні гуртки), коворкінг для людей від 18 років (2 МЦ/МП), для ВПО (1 МП – інтеграція ВПО), менторська підтримка молоді (1 МЦ), надання в оренду обладнання чи приміщень (1 МЦ), мінна безпека і домедична допомога (1 МЦ).

«Коворкінг і послуги бібліотеки, амбасадорство, менторська підтримка й можливості реалізації власних заходів та ініціатив на базі МЦ. Молодіжна робота у громадах, відкрита молодіжна робота, розбудова партнерств та реалізація проєктів спільно з іншими організаціями, ініціативними групами. Можливість проходження практики на базі МЦ. Організація спільних заходів з органами влади. Профорієнтаційні індивідуальні консультації» [ЦО].

«Мінна безпека, домедична допомога; коворкінг, вечори дозвілля (настільні ігри, мафія, еліас тощо); настільний теніс; соціальна згуртованість і лідерство;

медіаграмотність; сексуальна освіта (сімейне виховання); кіноклуб поціновувачів українського кіно, документалістики та анімації» [ЦО].

Учасники/учасниці глибоких інтерв'ю та фокус-групових обговорень також деталізували послуги, які надають у МЦ/МП:

«...у нас є в штаті освітній консультант, за грантові кошти, який упроваджує різноманітні заходи неформальної освіти: були курси самозахисту, курси для журналістів, дебатна школа, яка досі функціонує, перетворилася в окрему спільноту й налічує близько 40 осіб... Були проведені різноманітні турніри спільно з активною громадою, видавали сертифікати, призи. Зараз вони хочуть розширити трохи – провести повторно навчання щодо дебатів, як варіант, якщо вийде, залучити всю область і провести один турнір на всю область... Зараз плануємо курс з секс-освіти, медіа-грамотності...» [ЦГІ].

«У нас були творчі заходи на розвиток – змістовне дозвілля і проявлення молоді в її талантах. Це були творчі вечори, вони відбувалися щомісяця зі збором коштів на ЗСУ» [ЦГІ].

«Щодо прав людини ми уклали договір про співпрацю з міжнародною організацією, точніше з її осередком, щодо допомоги молоді, щоб вона розбиралася у своїх правах і знала про свої можливості в країні...» [ЦГІ].

«...у нас нещодавно відбувалася подія... де ми зібрали студентів-першокурсників... для того, щоб вони познайомились... Це було десь 100 з чимось, до 110 людей, які прийшли, також були запрошені волонтери. Ми якось подумали, що не цікаво нам... розказувати про нас, нехай краще це зроблять часті відвідувачі, які зазвичай до нас ходять, – ми їх називаємо «амбасадорами». Вони були запрошені, ми їм вручали подяки, також були запрошені інші відвідувачі молодіжного центру, які вже закінчили університети, вони розказали студентам-першокурсникам про всі лайфхаки, «плюси-мінуси», що їх чекає, до чого готуватись» [ЦГІ].

«Донедавна в нас було ще кар'єрне консультування, зараз ми поки на паузі – шукаємо фахівця. Теж класна історія, яка в нас дуже гарно «грала», люди приходили, молодь зокрема» [ЦГІ].

Напрями роботи молодіжних центрів і молодіжних просторів

Керівники/керівниці 64 МЦ/МП різних форм власності, які взяли участь в опитуванні, виділяють такі основні напрями чи тематики їхньої діяльності: участь молоді (60 МЦ/МП), розвиток і посилення визнання молодіжної роботи (51 МЦ/МП), соціальна згуртованість (50 МЦ/МП), проєктний менеджмент (49 МЦ/МП), утвердження української національної та громадянської ідентичності (47 МЦ/МП), інтеграція ВПО (35 МЦ/МП).

Напрями/тематики роботи МЦ/МП різної форми власності, керівники/керівниці яких узяли участь в опитуванні, %



Графік 15. Розподіл відповідей на питання «За якими напрямами/тематиками працює ваш МЦ/МП?», % МЦ/МП різних форм власності

Серед інших напрямів роботи МЦ/МП були зазначені: неформальна освіта (3 МЦ/МП), психоемоційна підтримка (3 МЦ/МП), фізичний розвиток (2 МЦ/МП), військово-патріотичні вишколи, змістовне дозвілля, кар'єрне консультування та профорієнтація, виховання толерантності в соціумі, медіаграмотність, дозвілля, науковий напрям, іноземні мови, краєзнавство.

Керівники/керівниці 37 із 64 МЦ/МП, які взяли участь в опитуванні, відповідаючи на відкрите питання «Які напрями роботи МЦ/МП визначено як програмні та в якому відповідному документі МЦ/МП їх відображено?», зазначили такі документи: статут (18 МЦ/МП), положення про МЦ (8 МЦ/МП), план роботи (4 МЦ/МП), грантова угода, грантова заявка (2 МЦ/МП). Ще 5 керівників/керівниць МЦ/МП відзначили, що робота МЦ/МП орієнтована на програми місцевих органів влади (обласні, громади).

Соціальні мережі молодіжних центрів і молодіжних просторів

Відповідаючи на питання «Чи є у вашого МЦ/МП сторінки в соціальних мережах (виберіть усі можливі варіанти)», 63 керівники й керівниці зазначають, що використовують різні соціальні мережі, і лише одна відповідь – немає жодної соціальної мережі (КУ).

Загалом різні МЦ/МП мають по кілька різних соціальних мереж:

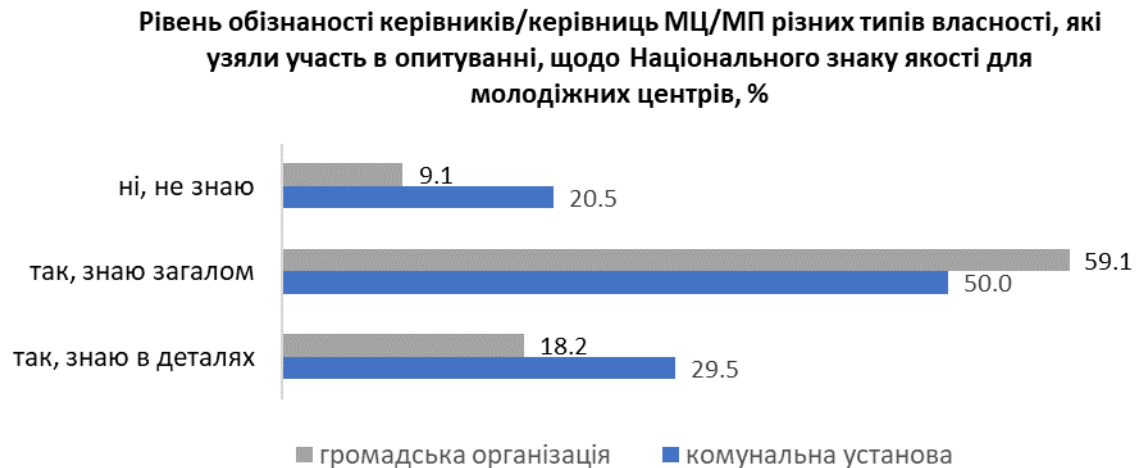
- 21 з 63 МЦ/МП – Facebook, Instagram, Telegram-канал (14 – КУ, 7 – ГО);
- 15 з 63 МЦ/МП – Facebook, Instagram (з них 4 – ГО, 11 – КУ);
- 11 з 63 МЦ/МП – Facebook, Instagram, TikTok, Telegram-канал (4- ГО, 7 – КУ);
- 5 з 63 МЦ/МП – мають лише Facebook (1 – ГО, 4 – КУ);
- 2 з 63 МЦ/МП – лише Instagram (1 – ГО, 1 – КУ);
- 2 з 63 МЦ/МП Facebook, Instagram, Telegram-канал, YouTube (1 – ГО, 1 – КУ);
- по одному МЦ/МП мають такі «набори»:
 - Facebook, Instagram, TikTok;
 - Facebook, Instagram, вебсайт;
 - Facebook, Instagram, вайбер;
 - Facebook, Telegram-канал;
 - Facebook, TikTok, Telegram-канал, Viber;
 - лише Telegram;
 - Instagram, TikTok.

Значна кількість МЦ/МП відслідковують статистичні дані щодо охоплення аудиторії в соціальних мережах, про це свідчать відповіді керівників/керівниць МЦ/МП різної форми власності на запитання «Чи відслідковуєте ви охоплення (аудиторію) сторінок у соціальних мережах (кількість показів, лайків, репостів, коментарів) вашого МЦ/МП?»: так, постійно, ведемо статистичний звіт – 11 з 64 МЦ/МП (16,4%); так, постійно, але не ведемо окремий статистичний звіт – 28 з 64 МЦ/МП (41,8%); так, переглядаємо час від часу, щоб розуміти зацікавленість користувачів/користувачок, – 19 з 64 МЦ/МП (28,4%); ні, не відслідковуємо таку інформацію – 7 з 64 МЦ/МП (10,4%); інше: *«у МЦ/МП немає соціальних мереж», «відслідковуємо, її веде сама молодь, але, на жаль, немає в нас поки компетентностей для ефективного SMM нашої сторінки», «до повномасштабного вторгнення відслідковували постійно».*

Загалом показник охоплення аудиторії в соціальних мережах, за відповідями респондентів і респонденток, сягає від 50 до 99 964 охоплень, середній показник – 30 164 охоплення.

Національний знак якості для молодіжних центрів

Більшість керівників/керівниць, які взяли участь в опитуванні (53 з 64 МЦ/МП, 82,8%), знають якоюсь мірою про Національний знак якості та критерії якості для молодіжних центрів.



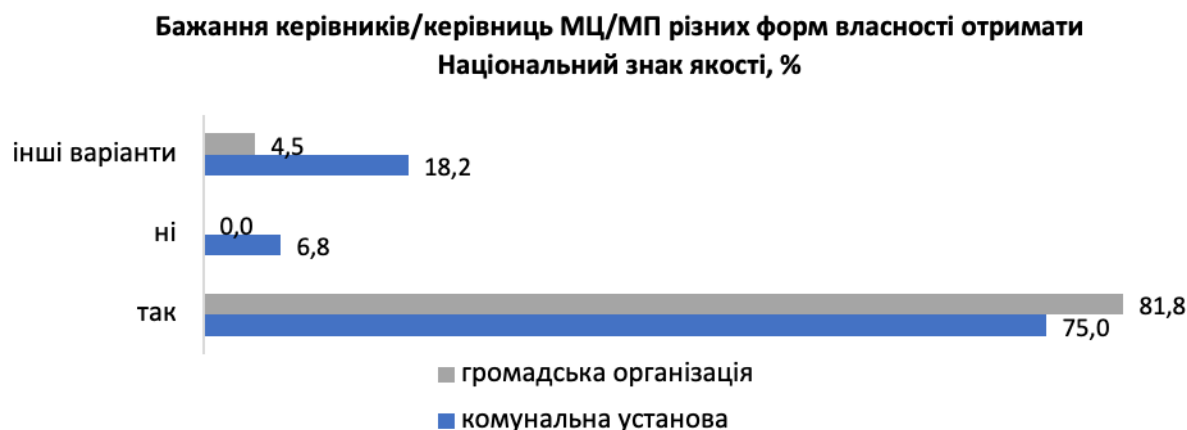
Графік 16. Розподіл відповідей на питання «Чи знаєте ви про Національний знак якості та критерії якості для молодіжних центрів?», % МЦ/МП різних форм власності

Серед керівників/керівниць МЦ/МП, заснованих громадськими організаціями, які взяли участь в опитуванні, дещо вищий рівень обізнаності щодо Національного знаку якості та критеріїв якості для МЦ: з 19 керівників/керівниць МЦ/МП громадського сектора про це знають у деталях 4 (21%) і знають загалом 13 (68,4%). Відповідно із 44 керівників/керівниць МЦ/МП комунальної власності знають у деталях 13 (29,5%) і знають загалом 22 (50%).

Керівники/керівниці 26 із 64 МЦ/МП, які взяли участь в опитуванні, відповідаючи на відкрите питання «Що, на вашу думку, важливо врахувати під час перегляду Національного знаку якості для молодіжних центрів», назвали таке:

- вимоги до кваліфікації персоналу МЦ («Знак якості може включати вимоги щодо кваліфікації та професійного розвитку працівників молодіжних центрів»);
- критерії до роботи МЦ («важливо встановити механізми моніторингу й оцінювання якості роботи молодіжних центрів», «саме якість роботи», «важливо встановити стандарти для програм і послуг, що їх надають у МЦ»);
- ресурсні можливості, зокрема для сільських МЦ («регіональні й локальні можливості МЦ/МП», «достатньо ресурсів у центрі, щоб відповідати критеріям», «для нас актуальна орієнтація на малі громади та гірські села...», «в оцінюванні якості МЦ потрібен більш диференційований підхід до сільських осередків, які мають менше спроможностей»);
- відповідність потребам і очікуванням цільової аудиторії МЦ («найголовніше – чути думку молоді», «хотілось би більшого фокусу на потреби молоді»);
- урахування воєнного стану («урахування особливостей воєнного часу», «дотримання норм безпеки й захисту молоді», «безпекові вимоги роботи на окремих територіях»);
- можливості залучення молоді до процесу встановлення критеріїв якості.

Серед загальних зауважень були пропозиції «деталізувати деякі критерії», «брати до розгляду й оцінювати всі наявні й дійсні МЦ України», «щоб журі було фахове».



Графік 17. Розподіл відповідей на питання «Чи хотіли б ви, щоб ваш МЦ/МП отримав Національний знак якості?», % МЦ/МП різних форм власності

Відповідаючи на відкрите питання «Якщо ви хотіли б, щоб ваш МЦ/МП отримав Національний знак якості, чому ви вважаєте, що він потрібен вашому МЦ/МП?», керівники/керівниці МЦ/МП, які взяли участь в опитуванні, основними причинами такого бажання називали підтвердження якості роботи МЦ/МП, престиж (статус) і можливість заявити про себе. 12 із 64 керівників/керівниць МЦ/МП не відповіли на це питання.

Керівники й керівниці 13 з 64 МЦ/МП згадували молодь, пояснюючи бажання отримати Національний знак якості: у контексті якісних послуг для молодих людей, визнання роботи МЦ/МП для молоді та стимулювання її залучення.

«Я думаю, що в багатьох є можливість отримати цей знак якості» [ЦФГО].

«...форма власності МЦ... я вважаю, що це не може бути критерієм... розрізняти треба – селищні, міські... У селищного МЦ бюджет менший, молоді все рівно менше...» [ЦФГО].

«Знову ж таки – у критеріях для МЦ є питання щодо команди: якщо ця команда не працевлаштована, як у нас, у нас працевлаштована одна я як завідувачка МП. І ти цю команду постійно намагаєшся якось зібрати, якось мотивувати, все одно все тягнеш на собі... Якщо робити команду, як у великих обласних центрах – у МЦ сім осіб влаштовано, вони всі отримують зарплату, і ти ними вже керуєш як повноцінними працівниками, а не просто волонтерами, яких постійно потрібно заохочувати щось зробити» [ЦФГО].

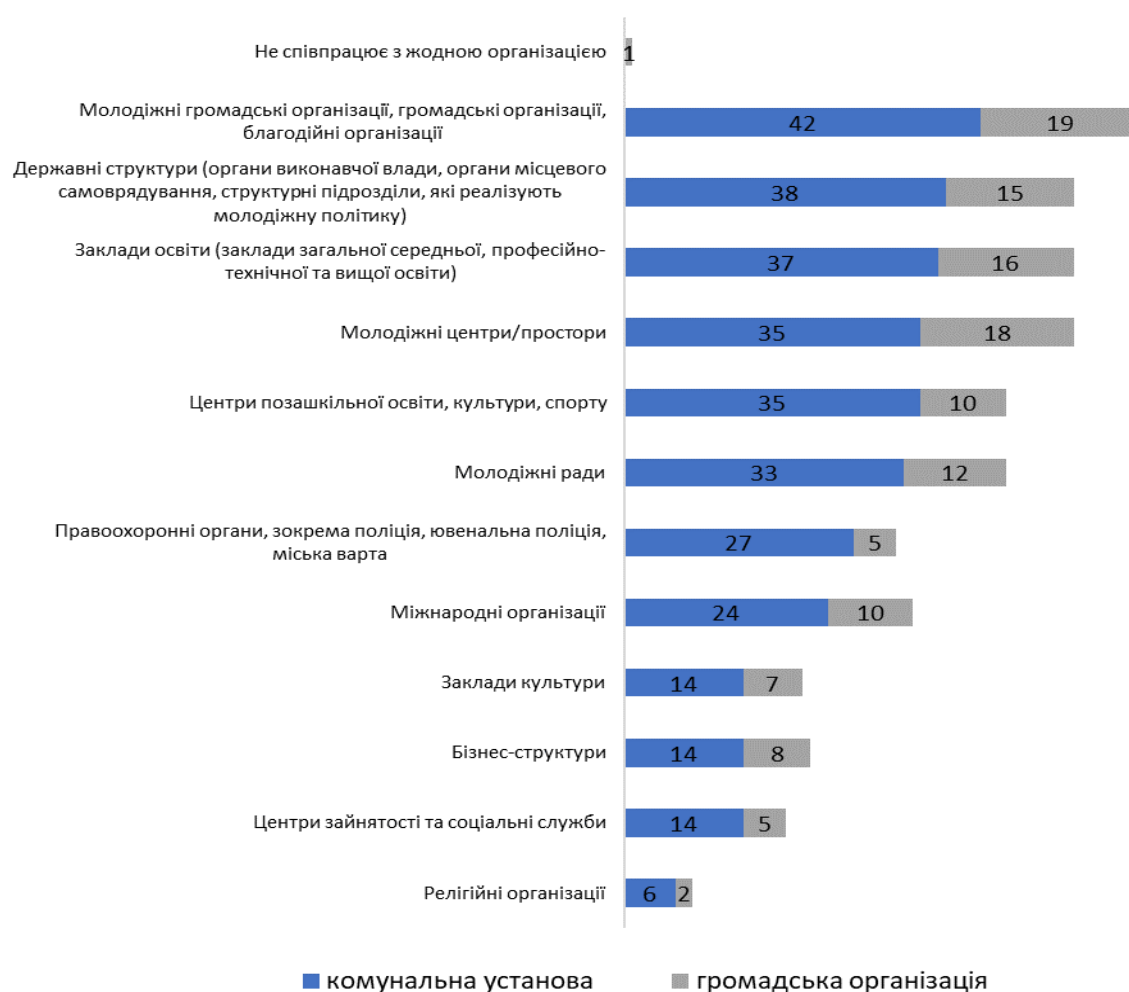
«Щоб отримати Національний знак якості, треба підтримку фінансову, щоб витягнути на цей знак якості» [ЦФГО].

Співробітництво молодіжних центрів і молодіжних просторів з іншими організаціями

Керівники/керівниці МЦ/МП, які взяли участь в опитуванні, відзначають, що співпрацюють з різними органами влади, організаціями громадського сектора й бізнес-структурами.

Співробітництво МЦ/МП з організаціями різних секторів державного управління, громадського сектора й сектора бізнесу для керівників/керівниць, які взяли участь в опитуванні, – звичайна практика. Керівниця тільки одного з 64 МЦ (ГО) відзначила, що не співпрацює з жодною організацією.

Організації, з якими співпрацюють МЦ/МП різної форми власності, керівники/керівниці яких узяли участь в опитуванні, кількість



Графік 18. Розподіл відповідей на питання «З якими організаціями ваш МЦ/МП співпрацює?», кількість МЦ/МП

Серед актуальних викликів і потреб МЦ/МП, які виділили учасники/учасниці опитування, відповідаючи на відкрите питання «Які основні виклики й потреби в роботі вашого МЦ/МП з іншими організаціями?», є:

- труднощі в налагодженні ефективної комунікації – 4 з 64 МЦ/МП («чесне партнерство з боку інших ГО», «...є проблема з неповним розумінням деякими представниками місцевих органів самоврядування доцільності й необхідності молодіжного простору як платформи для розвитку молоді... та нерозуміння, як налагодити ефективний і продуктивний діалог з цими представниками влади»);

- пошук нових організацій для співпраці – 2 з 64 МЦ/МП (*«ще один з викликів – це досягнення більш широкої аудиторії молоді. Інші організації можуть мати ресурси або досвід, що допомагають молодіжному центру залучити нових учасників», «разом з іншими організаціями можна організовувати спільні проекти, заходи й події»*);
- координація діяльності організацій, які співпрацюють – 1 МЦ із 64 МЦ/МП;
- запровадження нового як бар'єр – 2 з 64 МЦ/МП;
- безпечний простір – 2 з 64 МЦ/МП (*«відсутність укриття – партнеримось з організаціями, які надають можливість проводити безпечні заходи»*);
- потреба в інформації – 1 МЦ із 64 МЦ/МП (*«доступ до актуальної інформації про програми, можливості для молоді, події тощо, інші організації можуть надавати цю інформацію або спільно її збираємо»*);
- моменти погодження їхніх політик з нашими – 1 МЦ із 64 МЦ/МП.

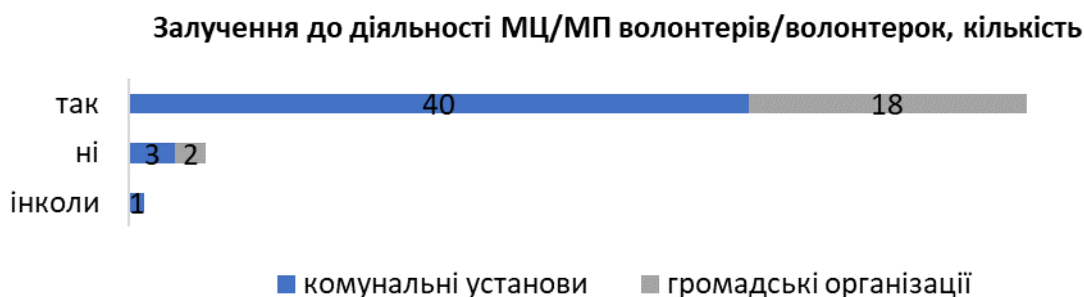
Керівники/керівниці 15 із 64 МЦ/МП, які взяли участь в опитуванні (23,4%), відзначають, що не мають проблем з організаціями, з якими співпрацюють (*«немає», «жодних», «у нас дуже добре налагоджена робота з іншими організаціями, тому всі виклики й потреби, якщо і з'являються, не викликають утруднень у роботі»*).

Учасники/учасниці опитування часто згадують фінансові потреби – 12 із 64 МЦ/МП (*«один з основних викликів – це забезпечення достатнього фінансування для діяльності центру; це може стосуватися як підтримки від державних органів, так і пошуку спонсорів або грантів від інших організацій», «...багато ГО, з якими співпрацює МЦ, не мають достатнього фінансування, саме тому співпраця в реалізації проектів інколи затягується, стає менш якісною...», «не маємо коштів для оплати адміністратора центру»* тощо). Це загальна потреба для ефективної діяльності МЦ/МП, яку, можливо, можна намагатись вирішити через взаємодію і співпрацю з іншими організаціями.

Також згадують потребу в кадрах.

Волонтери/волонтерки молодіжних центрів і молодіжних просторів

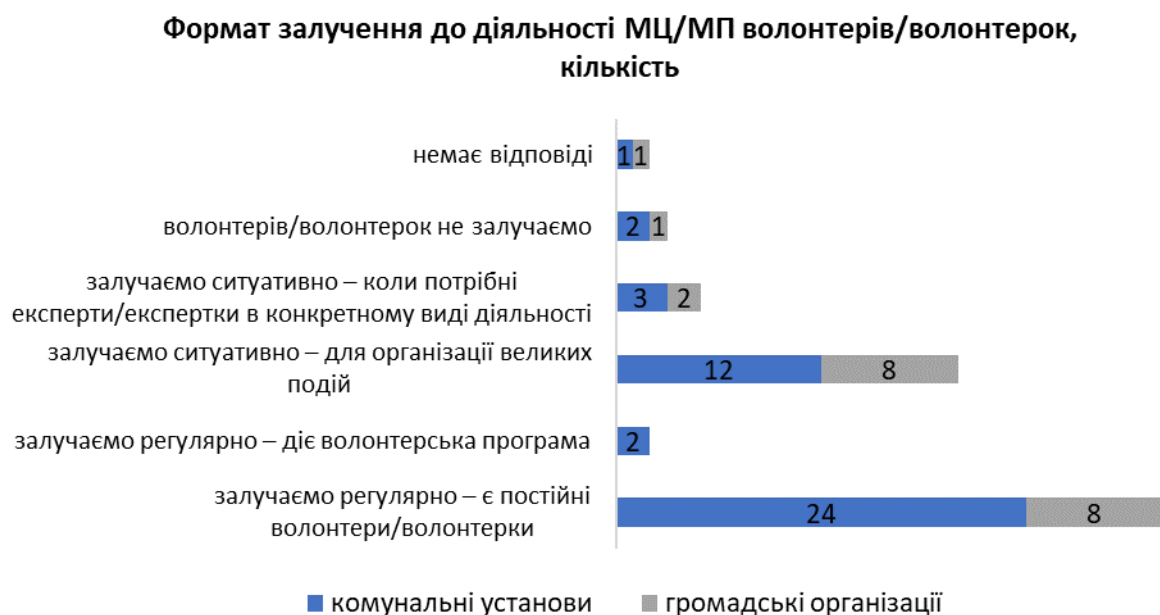
Керівники/керівниці 58 з 64 МЦ/МП (90%) залучають до роботи МЦ/МП волонтерів і волонтерок.



Графік 19. Розподіл відповідей на питання «Чи залучаєте ви до діяльності МЦ/МП волонтерів/волонтерок?», кількість МЦ/МП

Керівники/керівниці 34 з 64 МЦ/МП (53,1%) залучають до роботи волонтерів і волонтерок регулярно – у МЦ/МП є постійні волонтери й волонтерки або ж діє волонтерська програма. Ще в 20 з 64 МЦ/МП (31,2%) волонтерів і волонтерок залучають до реалізації великих проектів час від часу. Керівники/керівниці 5 з

64 МЦ/МП (7,8%) залучають експертів й експерток у конкретному виді діяльності за потреби.



Графік 20. Розподіл відповідей на питання «Якщо ви залучаєте до діяльності МЦ/МП волонтерів/волонтерок, то як саме?», кількість МЦ/МП

Керівники/керівниці 5 з 64 МЦ/МП (7,8%) не залучають волонтерів і волонтерок до діяльності МЦ/МП.

Керівники/керівниці 56 із 64 МЦ/МП, які взяли участь в опитуванні, відповідаючи на відкрите питання «Для яких видів діяльності ви залучаєте волонтерів/волонтерок?», зазначили, що такими видами діяльності є: проведення заходів (32 з 56 МЦ/МП), зокрема і їх планування (2 з 56 МЦ/МП), гуманітарна допомога – 5 з 56 МЦ/МП, усі проекти МЦ/МП – 5 з 56 МЦ/МП, робота у волонтерському штабі – 2 з 56 МЦ/МП, надання психологічної допомоги – 2 з 56 МЦ/МП, проведення майстер-класів – 2 з 56 МЦ/МП, тренінгів – 2 з 56 МЦ/МП. У 3 з 56 МЦ/МП волонтери/волонтерки реалізують власні проекти.

Керівники/керівниці МЦ/МП, які взяли участь в опитуванні, зазначили, що в активі МЦ/МП у середньому 12 – 13 волонтерів/волонтерок; найбільша кількість – 50 (3 з 64 МЦ/МП), найменша – 1 – 2 (3 з 64 МЦ/МП)..

«Форуми, фестивалі, організація гуманітарної допомоги» [ЦГІ].

«Планування, організація та проведення заходів, упровадження особистих ініціатив волонтерів/волонтерок, ведення клубів за інтересами» [ЦГІ].

«Майже до всіх: проведення заходів, толоки, комунікація, написання проектів тощо» [ЦГІ].

«Умовно вже також є така база волонтерів, які приходять і допомагають. Залучаємо також волонтерів до продумування навіть ідей, я би сказав. Якщо в нас, наприклад, народжується якась ідея й ми починаємо її реалізовувати, то інколи питаємо думки про те, у чому ми не впевнені, ми запитуємо в частих відвідувачів і відвідувачок, що вони зробили б або як би їм було» [ЦГІ].

«Якщо ми говоримо про волонтерську діяльність, то в нас є волонтерський центр, у ньому 27 людей, які постійно там працюють на заходах, волонтерять на заходах чи на проектах. І зазвичай у нас у пріоритеті розвиток молодіжного руху регіону, у більшості випадків обласного центру, у якому ми знаходимось. Ми

обов'язково відкриваємо набори й залучаємо молодь, показуємо іншим молодим людям» [ЦГІ].

«У нас у пріоритеті діяльності подієве волонтерство на благодійних заходах – ми показуємо їм цей аспект. Якщо говорити про заходи, то ми... в останні три вклали, дуже багато сил, з урахуванням ще й викликів війни, на те, щоб напрацювати живу, справжню аудиторію в соціальних мережах, і заручилися підтримкою місцевих великих пабліків – є реєстраційна форма і поширення на певних каналах... Якщо на початку співробітництва ми їх просили, то вже ми їх навіть не просимо, вони забирають у нас інформацію з Telegram каналу й поширюють далі» [ЦГІ].

Співробітники/співробітниця молодіжних центрів і молодіжних просторів

Кількість співробітників/співробітниць у МЦ/МП

Керівники/керівниці 64 МЦ/МП, які взяли участь в опитуванні, подали таку інформацію про кількість співробітників/співробітниць:

2 (3,1%), які є ГО, – відсутні співробітники/співробітниця;

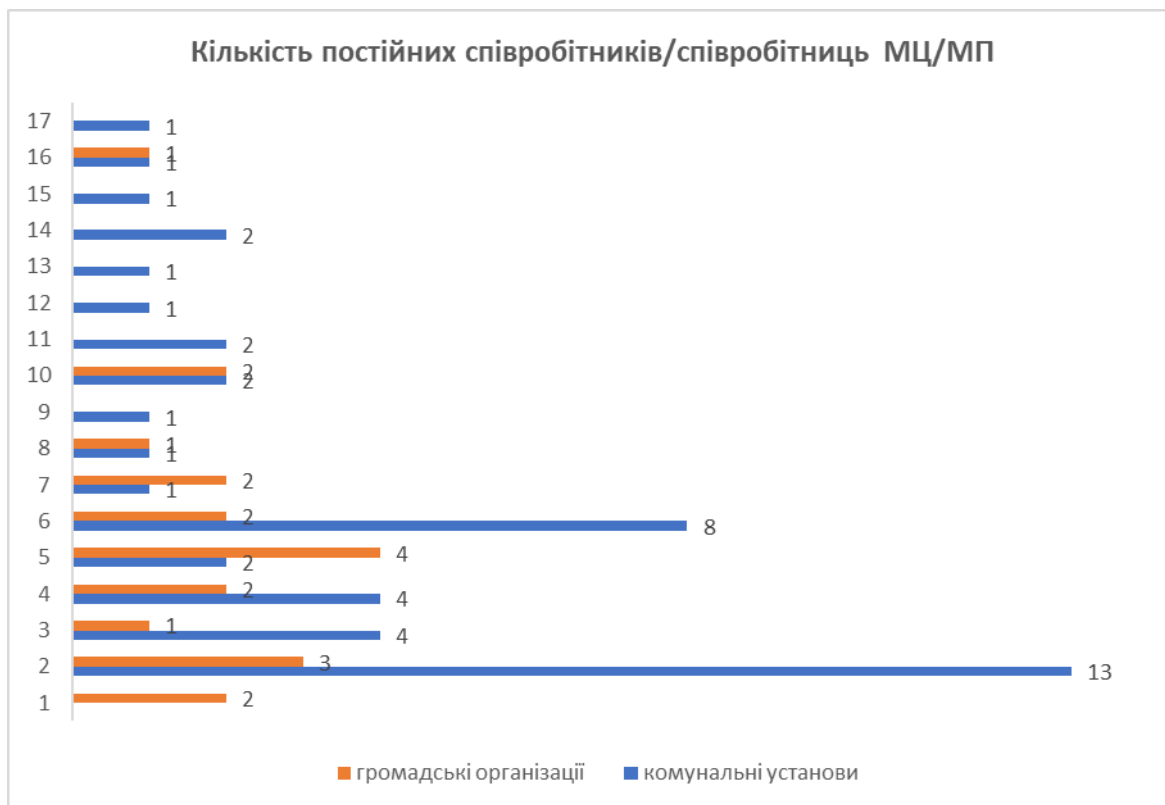
16 (25%), з них 13 КУ, 3 ГО, – 1;

6, з них 4 КУ, 1 ГО, – 2;

6, з них 4 КУ, 2 ГО, – 3;

18 (28,1%), з них 13 КУ, 5 ГО, – від 5 до 10;

9 (14%), з них 8 КУ, 1 ГО, – від 11 до 31.



Графік 21. Розподіл відповідей на питання «Скільки постійних співробітників/співробітниць працює у вашому МЦ/МП?», кількість (2023 рік)

Кількість співробітників/співробітниць у МЦ/МП на оплачуваній основі

Відповіді 64 керівників/керівниць МЦ/МП, які взяли участь в опитуванні, про кількість співробітників/співробітниць на оплачуваній основі розподілилися так:

16 (25%), з них 6 КУ, 10 ГО, – відсутні такі співробітники/співробітниці (2022 р. – 16 із 49, з них 5 КУ, 11 ГО);

15 (23,4%), з яких 12 КУ, 3 ГО, – 1 (2022 р. – 6 із 49, з них 3 КУ, 3 ГО);

5 (7,8%), з яких 5 КУ, – 2 (2022 р. – 5 із 49, з них 3 КУ, 2 ГО);

6 (9,3%), з яких 3 КУ, 3 ГО, – 3 (2022 р. – 4 з 49, з них 3 КУ, 1 ГО);

3 (4,6%), з яких 2 КУ, 1 ГО, – 4 (дані за 2022 р. відсутні);

10 (15,6%), з яких 8 КУ, 2 ГО, – від 5 до 10 (дані за 2022 р. відсутні);

9 (14%), з яких 8 КУ 1 ГО, – від 11 до 31 (дані за 2022 р. відсутні).

Необхідний персонал у МЦ/МП

63 керівники/керівниці МЦ/МП (2022 р. – 38) зазначили потребу в такому персоналі (відповідь на це питання передбачала можливість множинного вибору запропонованих варіантів; було отримано 180 відповідей):

18,3% (33 відповіді), з яких 12,2% (22 відповіді) представники/представниці КУ, 6,1% (11 відповідей) ГО, – потреба в психологах/психологинях (2022 р. – 16%, з них 9% КУ, 7% ГО);

15,5% (28 відповідей), з яких 13,3% (24 відповіді) представники/представниці КУ, 2,2% (4 відповіді) ГО, – потреба в координаторах/координаторках заходів, проєктів (2022 р. – 21%, з них 10% КУ, 11% ГО);

15,5% (28 відповідей), з яких 8,9% (16 відповідей) представники/представниці КУ, 6,6% (12 відповідей) ГО, – потреба в маркетологах/маркетологинях, PR-менеджерах/менеджерках, таргетологах/таргетологинях (2022 р. – 19%, з них 10% КУ, 9% ГО);

11,6% (21 відповідь), з яких 4,4% (8 відповідей) представники/представниці КУ, 7,2% (13 відповідей) ГО, – потреба у фінансових спеціалістах/спеціалістках;

11% (20 відповідей), з яких 7,2% (13 відповідей) представники/представниці КУ, 3,8% (7 відповідей) ГО, – потреба в допоміжному персоналі: офіс-менеджер/офіс менеджерка, асистент/асистентка;

10,5 (19 відповідей), з яких 7,2% (13 відповідей) представники/представниці КУ, 3,3% (6 відповідей) ГО, – потреба в системному адміністраторі / системній адміністраторці;

6,3% (12 відповідей), з яких 2,7% (5 відповідей) представники/представниці КУ, 3,8% (7 відповідей) ГО, – потреба в адміністративному/управляючому персоналі;

6% (11 відповідей), з яких 2,7% (5 відповідей) представники/представниці КУ, 3,3% (6 відповідей) ГО, – потреба в технічному персоналі (прибиральник/прибиральниця, комірник/комірниця).

Серед іншого було зазначено потребу в SMM-спеціалісті/спеціалістці, юристі/юристці, кар'єрному консультанті / кар'єрній консультантці.

Необхідний персонал у МЦ різної форми власності, які взяли участь в опитуванні (%)



Графік 22. Розподіл відповідей на питання «Якщо у вас є відчуття недостатньої кількості співробітників/співробітниць, кого саме вам не вистачає?», % (дані за 2022 рік)



Графік 23. Розподіл відповідей на питання «Якщо у вас є відчуття недостатньої кількості співробітників/співробітниць, кого саме вам не вистачає?», % (дані за 2023 рік)

«Але дійсно не вистачає зараз людей і, можливо, це якоюсь мірою також пов'язано з державним фінансуванням або місцевим – через брак додаткових місць, бо я фактично працюю офіційно лише один» [ЦФГО].

«...стосовно власне звітів, паперової роботи: я це й бухгалтер, коротше, тягну все на собі так само. Інколи навіть не розумію, як то робити, але вчуся, роблю. І витрачаю дуже багато часу на це все. А цей час можна було б дійсно вкласти саме в молодь, у якийсь захід, зробити щось, щось провести, просто поспілкуватися, надати підтримку, організувати навчання й тому подібне. Тому ось цей момент, коли мало людей і тягнеш дійсно все на собі. І настає дуже часто вигорання... Тому це дуже складне питання, яке потребує якогось вирішення» [ЦФГО].

Досвід участі співробітників/співробітниць МЦ/МП у програмі «Молодіжний працівник»



Графік 24. Розподіл відповідей на питання «Чи мають співробітники/співробітниця вашого МЦ/МП досвід навчання в державній програмі "Молодіжний працівник"?, %

41 з 64 МЦ/МП, які взяли участь в опитуванні (64,2%), з яких 30 (47%) КУ, 11 (17,2%) ГО, зазначили, що співробітники/співробітниця МЦ/МП мають досвід навчання в державній програмі «Молодіжний працівник» (2022 р. – 70%, з яких 41% КУ, 2% ДУ, 27% ГО).

16 з 64 МЦ/МП, які взяли участь в опитуванні (25%), з яких 8 (12,5%) КУ, 8 (12,5%) ГО, зазначили, що такого досвіду не мають (2022 р. – 30%, з яких 20% КУ, 10% ГО).

7 з 64 МЦ/МП, які взяли участь в опитуванні (10,8%), з яких 6 (9,3%) КУ, 1 (1,5%) ГО, зазначили, що частина команди пройшла навчання, частина, ще не має такого досвіду.

Аналіз даних за 2022 р. і 2023 р. засвідчує зростання відсотка співробітників/співробітниць МЦ/МП, які пройшли навчання за програмою «Молодіжний працівник».

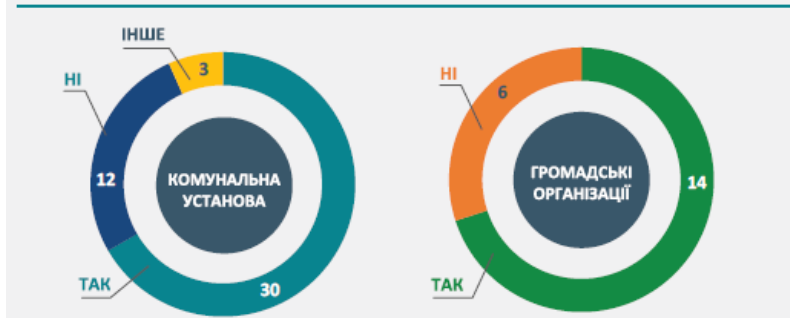
«Робити навчання для працівників/працівниць молодіжних центрів, той самий базовий тренінг. Збільшити кількість тренінгів для тренерів базового тренінгу програми "Молодіжний працівник". Нещодавно був набір одного за шість років, і хотілось би, щоб ще такі тренінги проводили, щоб воно якимось каскадним методом розповсюджувалося, наприклад, щоб у кожного обласного центру були тренери/тренерки базового тренінгу "Молодіжний працівник"» [ЦФГО].

Досвід участі співробітників/співробітниць МЦ/МП у навчанні для поліпшення роботи МЦ/МП (протягом останніх двох років)

Серед 64 учасників/учасниць дослідження 69% (44 відповіді), з яких 47% (30) КУ, 22% (14) ГО, зазначили, що співробітники/співробітниці МЦ/МП брали участь у навчанні для поліпшення роботи МЦ/МП протягом останніх двох років.

31% (20 відповідей), з яких 22% (14) КУ, 9% (6) ГО, сказали, що не мають такого досвіду.

ПРОХОДЖЕННЯ СПІВРОБІТНИКАМИ/СПІВРОБІТНИЦЯМИ МЦ/МП НАВЧАННЯ ПРОТЯГОМ ОСТАННІХ ДВОХ РОКІВ НАВЧАННЯ ДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ РОБОТИ МОЛОДІЖНОГО ЦЕНТРУ/МОЛОДІЖНОГО ПРОСТОРУ? (2023 РІК)



Графік 25. Розподіл відповідей на питання «Чи проходили співробітники/співробітниці вашого МЦ/МП протягом останніх двох років навчання для поліпшення роботи МЦ/МП?», %

молоді, заснованих на даних», «Як протидіяти сексуальному насильству, пов'язаному з війною, і надавати допомогу постраждалим: що має знати кожен і кожна», «Гендерна рівність і соціальна інклюзія в МЦ», «Трансформації конфліктів для молоді», «Як запустити коворкінг на базі молодіжного центру?», «Навчання з комунікацій молодіжного центру». Серед організаторів навчання згадують організації, установи, інституції, програми міжнародного рівня (Рада Європи, ЮНІСЕФ, USAID, програма Erasmus+, ПРООН); національного (Міністерство молоді та спорту України, ВМЦ, програма «Мріємо та діємо» IREX, програма обміну для молоді «ВідНОВА:UA»); регіонального (ГО «Молодіжна платформа», обласні МЦ).

«Якщо людина працювала раніше в іншій галузі і їй треба включитися в цей процес, одного молодіжного працівника буде недостатньо для того, щоб зануритися в цінності Ради Європи, дізнатися більше про портфоліо Ради Європи, про критерії якісної молодіжної роботи. Для цього треба освітній простір» [ЦФГО].

Найбільша кількість згадок - про тренінг «Менеджмент молодіжних центрів», організований різними провайдерами: ВМЦ, ГО «Молодіжна платформа» у співпраці з IREX, АМЦУ і НУМО - 9 відповідей. Також учасники/учасниці дослідження назвали такі тренінги: «Створення безпечного середовища для дітей і молоді в умовах війни», «Адвокація молодіжних програм», «Залучення молоді до розроблення місцевих цільових програм розвитку

Компетентності, необхідні співробітникам/співробітницям молодіжних центрів і молодіжних просторів



Графік 26: Розподіл відповідей на питання «Які додаткові компетентності необхідні співробітникам/співробітницям вашого МЦ/МП для їхньої діяльності для молодих людей?», кількість

компетентності: мовна, комунікативна, міжкультурна, цифрова.

«Для мене перша компетентність, яка має бути в молодіжного працівника – це комунікація. Комунікація, спілкування офлайн з молоддю, бути з нею на одній хвилині, не вважати, що якщо ти працівник центру або керівник центру, то ти маєш більш високий статус, ніж та молодь, яка приходить. Для мене це перш за все. Я знаю молодіжні центри, які на цьому просто повалилися, втратили своїх відвідувачів. Друга компетентність – це цифрові навички. Це користування гугл-сервісами, такими програмами, як Trello, можливо, те, що нам було потрібно, у нас не було на це бюджету, це векторні програми, тобто дизайнерська графіка» [ЦФГО].

«І це одна компетентність – стресостійкість» [ЦФГО].

«Це вміння працювати в команді, це обов'язково особиста емпатія. Молодіжний працівник має вміти працювати з молодими людьми на рівні емпатичності» [ЦФГО].

«Також уміння залучати партнерів – це компетентність комунікації» [ЦФГО].

58 із 64 учасників/учасниць дослідження дали відповідь на відкрите питання «Які додаткові компетентності необхідні співробітникам/співробітницям вашого МЦ/МП для їхньої діяльності для молодих людей?» На підставі аналізу відповідей виділяємо такі:

ЗНАННЯ: з проектного менеджменту (найбільша кількість згадок – 6), програм для дизайну; операційні й адміністративні; SMM; з волонтерського та кризового менеджменту; про потреби молодих людей; про форми роботи з молоддю; щодо особливостей роботи з різними категоріями молоді; про детачт та аутрич молодіжну роботу; тематичні знання: сексуальна освіта, кар'єрне консультування, soft skills; права людини, адвокація.

УМІННЯ: застосовувати в роботі принцип ненасильницької комунікації, прийняття різноманіття, інклюзивності; організувати заходи, вирішувати конфлікти, працювати в команді; створювати й підтримувати безпечне середовище для молоді;

НАВИЧКИ: психологічної підтримки (найбільша кількість згадок – 7), комунікативні (5 згадок), креативності (3 згадки), навички асертивної поведінки, командної роботи, адаптивності, гнучкості, стресостійкості, соціологічні (аналіз потреб молоді), фасилітаційні, фандрайзингові, тайм-менеджменту, домедичної допомоги;

«Також уміння проєктної діяльності, зараз це просто необхідність сучасності, тобто, щоб навчалися, уміли чи розвивалися молодіжні працівники й залучали молодих людей до цих проєктів» [ЦФГО].

«Я хотіла додати щодо навичок написання проєктних заявок. Дуже хотілося б, щоб це були якісь люди, не керівники молодіжних центрів, тому що ми тягнемо на собі всі заходи, всю молодь і ще й проєктну діяльність. Але насправді це мають бути інші люди, які займатимуться тільки проєктними заявками. Це було б дуже класно. Хоча зараз у нас такий кадровий голод, що це дуже складно» [ЦФГО].

«...стосовно проєктного менеджера в команді – це те, чого справді хотілося б» [ЦФГО].

«І зараз дуже актуально проводити вуличні роботи або якісь виїзні роботи, тобто щоб людина була мобільна й готова до форматів такої роботи» [ЦФГО].

«Я б хотів ще додати до всього сказаного – бути відповідальним, брати на себе відповідальність. Тобто щоб молодіжний працівник, керівник власне молодіжного центру – він і так має бути відповідальним, але не боявся брати на себе в разі чого відповідальність і вчив цього свою команду» [ЦФГО].

«Я би ще додав: в принципі не вистачає якоїсь бази в плані фотографії, фотографування, такого іншого... Я в ідеалі, якщо б робив якийсь простір чи центр, залучав би просто фахівців відповідних відділів і додавав тих, яких би залучав через оголошення, тендерні оголошення – тоді можна було б і проєктного менеджера, і SMM-ника, фотографиню чи фотографа» [ЦФГО].

«Якщо можна було б запровадити таку програму, тому що молодіжну роботу здійснює дуже багато різних осіб... Але знову ж таки, це 80 – 90 відсотків на одній людині. Чому не можна було б запровадити таку програму, де ми заповнюємо анкету, показуємо нашу діяльність і отримуємо якесь фінансування для підтримки. Тому що реально дуже багато тягнеться – і за рахунок власного часу, і за рахунок своєї сім'ї, і дуже-дуже це багато. І знову ж таки все це на одних і тих самих людях. У конкурсах беремо участь, діяльність показуємо, гранти залучаємо... Хіба не можна таких людей, керівників хоча б, ключових, які дійсно витягують молодіжну роботу, підтримати? Якість показати – немає питань, посилання на сторінку молодіжного центру чи простору, і там усе видно. Дуже просто перевіряється» [ЦФГО].

Компетентності, необхідні для роботи з молодими людьми з інвалідністю

КОМПЕТЕНТНОСТІ, НЕОБХІДНІ КОМАНДІ МОЛОДІЖНОГО ЦЕНТРУ/МОЛОДІЖНОГО ПРОСТОРУ ДЛЯ РОБОТИ З МОЛОДИМИ ЛЮДЬМИ З ІНВАЛІДНІСТЮ (2023 РІК)



КОМПЕТЕНТНОСТІ

- Спеціалізована освіта та знання
- Необхідність інклюзивності простору МЦ/МП
- Навички співпраці зі спеціалізованими організаціями
- Кваліфікований фахівець / кваліфікована фахівчиня
- Практичний досвід спілкування та роботи з молоддю з інвалідністю
- Жестова мова

Графік 27: Розподіл відповідей на питання «Яких знань і навичок бракує команді МЦ/МП для роботи з молодими людьми з інвалідністю?», кількість

цього для того, щоб працювати?» [ЦФГО].

«Ми співпрацювали з закладом, де були сонячні діти. Разом з волонтерами приходили до них і влаштовували розважальні казки, ми гралися з ними, для них співали, щось розказували. І так я привчила молодь працювати з людьми з інвалідністю» [ЦГІ].

Залучення МЦ/МП до реалізації

Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору

На відкрите питання про залучення МЦ/МП до реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору було отримано 140 відповідей учасників/учасниць дослідження, серед яких:

22,8% (32 відповіді), з них 15% (21) КУ, 7,8% (11) ГО, – залучені до реалізації освітньої безбар'єрності;

18,5% (26 відповідей), з них 12,8% (18) КУ, 5,7% (8) ГО, – залучені до реалізації суспільної/соціальної безбар'єрності;

17,1% (24 відповіді), з них 10,7% (15) КУ, 6,4% (9) ГО, – залучені до реалізації громадської безбар'єрності;

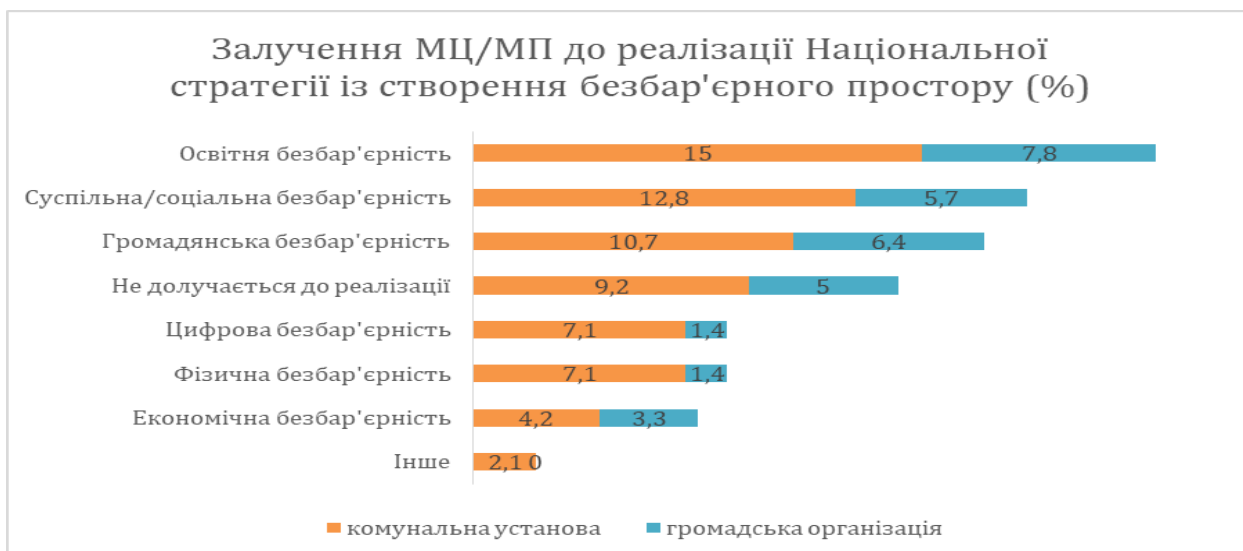
14,2% (20 відповідей), з них 9,2% (13) КУ, 5% (7) ГО, – не долучаються до реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрності;

8,5% (12 відповідей), з них 7,1% (10) КУ, 1,4% (2) ГО, – залучені до реалізації цифрової безбар'єрності;

59 з 64 учасників/учасниць дослідження відповіли на відкрите питання «Яких знань і навичок бракує команді МЦ/МП для роботи з молодими людьми з інвалідністю?». Значна кількість відповідей стосувалася фізичної доступності приміщень МЦ/МП для молодих людей з інвалідністю, оскільки вони є неіklusивними для цієї категорії молоді. Також керівники/керівниці МЦ/МП зазначають, що для роботи з молоддю необхідно залучити фахівця/фахівчиню, необхідна спеціальна освіта (формальна, неформальна), навички/компетентності для роботи з молоддю з інвалідністю; навички з організації заходів і залучення молоді з інвалідністю до діяльності МЦ/МП; психологічна готовність молодіжних працівників/працівниць до роботи з молоддю з інвалідністю; уміння враховувати її потреби.

«На спеціалізований тренінг з інклюзії поїдуть мої колеги, але суть у тому, що навіть якщо це дві хвили таких тренінгів, то це лише 40 людей на Україну. І чи достатньо

7,5% (11 відповідей), з них 4,2% (6) КУ, 3,3% (5) ГО, – залучені до реалізації економічної безбар'єрності.



Графік 28. Розподіл відповідей на питання «Чи долучається ваш МЦ/МП до реалізації Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору? Якщо долучається, то в яких напрямках?», %

Фінансування молодіжних центрів і молодіжних просторів

Джерела фінансування МЦ/МП

У МЦ/МП наявні різні джерела фінансування. Згідно з множинним вибором (усього 124 відповіді) отримано такі дані:

31% (38 відповідей), з яких 20,1% (25 відповідей) КУ, 10,9% (13 відповідей) ГО, – кошти міжнародних, інших організацій, грантів (2022 р. – 26%, з них 17% КУ, 1% ДУ, 8% ГО);

28% (35 відповідей), з яких 27% (34 відповіді) КУ, 1% (1 відповідь) ГО, – місцевий бюджет (2022 р. – 32%, з них 30% КУ, 2% ГО);

11% (14 відповідей), з яких 5,5% (7 відповідей) КУ, 5,5% (7 відповідей) ГО, – благодійні внески (2022 р. – 13%, з них 5% КУ, 8% ГО);

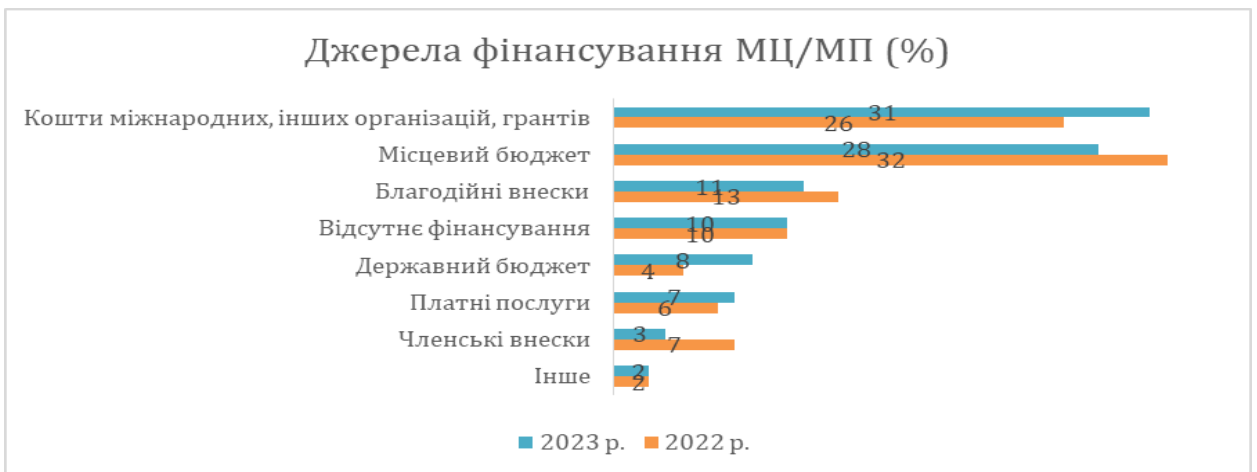
10% (12 відповідей), з яких 5% (6 відповідей) КУ, 5% (6 відповідей) ГО, – відсутнє фінансування (2022 р. – 10%, з них 3% КУ, 7% ГО);

8% (10 відповідей), з яких 7% (9 відповідей) КУ, 1% (1 відповідь) ГО, – державний бюджет (2022 р. – 4%, з них 3% КУ, 1% ГО);

7% (9 відповідей), з яких 5% (6 відповідей) КУ, 2% (3 відповіді) ГО, – платні послуги (2022 р. – 6%, з них 5% КУ, 1% ГО);

3% (4 відповіді), з яких 1% (1 відповідь) КУ, 2% (3 відповіді) ГО, – членські внески (2022 р. – 7%, з них 1% КУ, 6% ГО);

2% (2 відповіді), з яких 1% (1 відповідь) КУ, 1% (1 відповідь) ГО, – інше.

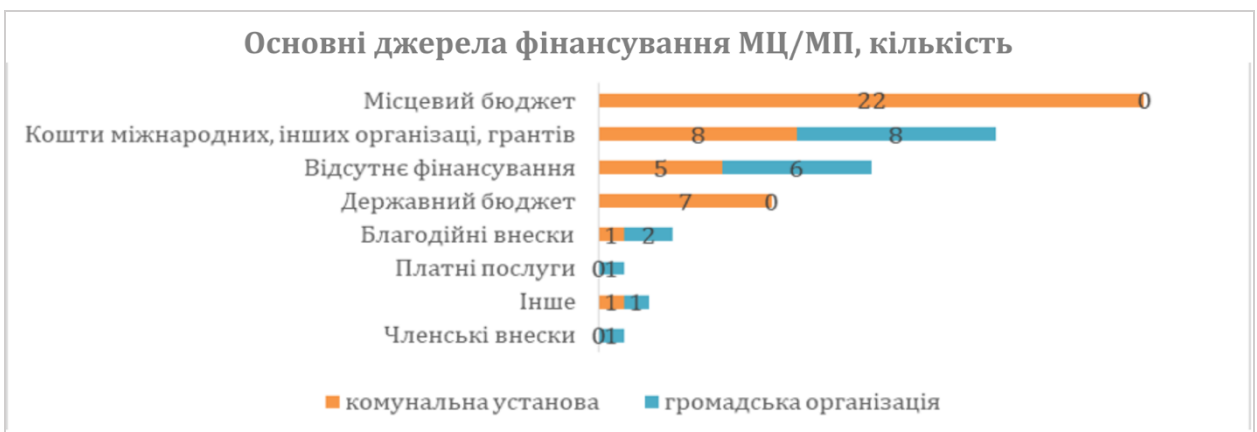


Графік 29. Розподіл відповідей на питання «Зазначте джерела фінансування вашого МЦ/МП», %

Основні джерела фінансування

Учасники/учасниці дослідження з-поміж різних джерел фінансування назвали основними такі:

- 22 МЦ/МП (КУ) – місцевий бюджет;
- 16 МЦ/МП, з них 8 КУ, 8 ГО, – кошти міжнародних, інших організацій, грантів;
- 7 МЦ/МП (КУ) – державний бюджет.
- 3 МЦ/МП, з них 1 КУ, 2 ГО, – благодійні внески;
- 2 МЦ/МП (ГО) – платні послуги;
- 2 МЦ/МП, з них 1 КУ, 1 ГО, – інше;
- 1 КУ – членські внески.
- 11 МЦ/МП, з них 5 КУ, 6 ГО, зазначили, що фінансування відсутнє.



Графік 30. Розподіл відповідей на питання «Якщо ви маєте кілька джерел фінансування, то яке можна назвати основним?» (дані за 2023 рік)

Статті витрат наявного фінансування

Наявне фінансування МЦ/МП розподіляють на різні статті. Згідно з множинним вибором (усього 136 відповідей) отримано такі дані щодо статей витрат, на які вистачає фінансування:

28,5% учасників/учасниць дослідження (37 відповідей), з яких 25,5% (33 відповіді) КУ, 3% (4 відповіді) ГО, – оплата праці співробітникам/співробітницям МЦ/МП (2022 р. – 32%, з них 25% КУ, 1% ДУ, 6% ГО);

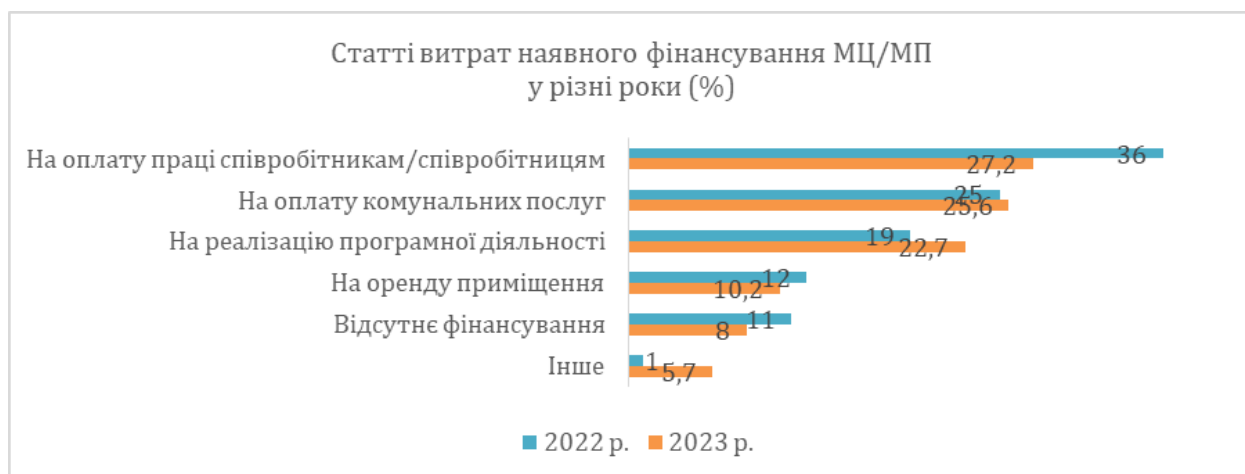
25,7% (35 відповідей), з яких 20,6% (29 відповідей) КУ, 5,1% (6 відповідей) ГО, – оплата комунальних послуг (2022 р. – 25%, з них 20% КУ, 1% ДУ, 4% ГО);

22,7% (30 відповідей), з яких 17,6% (24 відповіді) КУ, 5,1% (6 відповідей) ГО, – реалізація програмної діяльності (2022 р. – 19%, з них 13% КУ, 6% ГО);

10,2% (14 відповідей), з яких 6,6% (9 відповідей) КУ, 3,6% (5 відповідей) ГО, – оренда приміщення (2022 р. – 12%, з них 9% КУ, 3% ГО);

8% (11 відповідей), з яких 2,2% (3 відповіді) КУ, 5,8% (8 відповідей) ГО, – немає жодного фінансування (2022 р. – 11%, з них 2 КУ, 9% ГО).

5,7% (8 відповідей), з яких 0,6% (2 відповіді) КУ, 5,1% (6 відповідей) ГО, – інше (2022 р. – 1% КУ).



Графік 31. Розподіл відповідей на питання «На що у вашому МЦ/МП вистачає наявного фінансування?», %

Захищений період фінансування

Серед 64 відповідей керівників/керівниць МЦ/МП, які взяли участь в опитуванні, на питання про термін, на який наявне фінансування, такі:

20 (31,3%), з яких 19 (29,8%) КУ, 1 (1,5%) ГО, – наявне фінансування до кінця року і більше (2022 р. – 19% КУ, 0% ГО);

13 (20,3%), з яких 12 (18,8%) КУ, 1 (1,5%) ГО, – наявне фінансування до кінця року (2022 р. – 41%, з них 35% КУ, 2% ДУ, 4% ГО);

11 (17,2%), з яких 4 (6,2%) КУ, 7 (11%) ГО, – фінансування відсутнє (2022 р. – 2% ГО);

9 (14,1%), з яких 7 (11%) КУ, 2 (3,1%) ГО, – не мають інформації (2022 р. – 6%, з них 4% КУ, 2% ГО);

3 (4,7%) ГО – наявне фінансування до трьох місяців (2022 р. 12% ГО);

8 (12,4%), з яких 2 (3,1%) КУ, 6 (9,3%) ГО, зазначили інше (2022 р. – 20%, з них 16% КУ, 4% ГО).



Графік 32. Розподіл відповідей на питання «На який період ваш МЦ/МП має це фінансування?», %

Загалом тенденція захищеного періоду фінансування у 2023 р. порівняно з 2022 р. зберігається в МЦ/МП комунальної форми власності, МЦ/МП як ГО мають менші терміни гарантованого фінансування або ж знаходяться в умовах невизначеності.

Достатність фінансування

31,2% учасників/учасниць (20 з 64 відповідей) з них 25% (16) КУ, 6,2% (4) ГО, відповіли, що в основному фінансування вистачає.

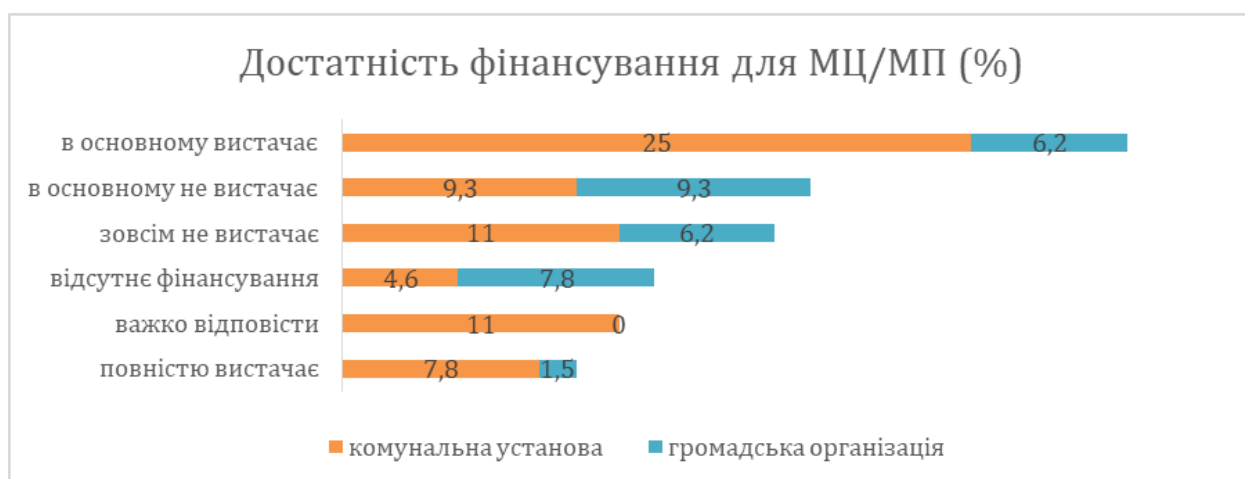
18,6% учасників/учасниць (12 з 64 відповідей), з них 9,3% (6) КУ, 9,3% (6) ГО, зазначили, що в основному фінансування не вистачає.

17,2% учасників/учасниць (11 з 64 відповідей), з них 11% (7) КУ, 6,2% (4) ГО, відзначили, що фінансування зовсім не вистачає.

12,4% учасників/учасниць (8 з 64 відповідей), з них 4,6% (3) КУ, 7,8% (5) ГО, відповіли, що фінансування відсутнє.

11% учасників/учасниць (7 з 64 відповідей) КУ зазначили, що важко відповісти.

9,3% учасників/учасниць (6 з 64 відповідей), з них 7,8% (5) КУ, 1,5% (1) ГО, відповіли, що фінансування цілком вистачає.



Графік 33. Розподіл відповідей на питання «Чи вистачає наявного фінансування для повноцінної діяльності МЦ/МП?», % (дані за 2023 рік)

Потреби у фінансуванні

На відкрите питання «На що саме Вам не вистачає наявного фінансування?» відповіли 59 учасників/учасниць, які назвали таке:

- персонал та експерти/експертки: збільшення штату, підвищення заробітних плат, оплата праці молодіжних працівників і працівниць, преміювання, оплата послуг залучених експертів/експерток для проведення заходів для молодих людей;
- облаштування простору МЦ/МП: ремонт, закупівля меблів, техніки;
- проведення заходів для молодих людей: закупівля необхідних матеріалів (наприклад, настільних ігор, витратних матеріалів для майстер-класів, канцтоварів), організація перерв на каву;
- подарунки й мерч для волонтерів/волонтерок, яких залучають до діяльності МЦ/МП;
- відкриття нових молодіжних просторів.

«І знову ж таки, усі ці наші ініціативи – це грантові кошти, це власні сили, це люди (ми людей залучаємо). Тобто наразі, коли вже фінансування проектної діяльності закінчилось, ми знову ж своїми силами якісь проекти починаємо. Тобто я думаю, що це дуже поширена проблема. І проблема ще в тому, що всі молодіжні простори, скільки я спілкуюся, «виїжджають» в принципі на людях – лідерах, керівниках, які левову частку роботи тягнуть на собі: об'єднують людей, щось знаходять, знаходять партнерів, але це все загалом, більша частина роботи, лягає на плечі якогось лідера, який на собі все це витягує» [ЦФГО].

«... перти на собі і директора будинку культури, і всі гуртки, і все інше, і ще плюс до всього і громадську організацію, безкоштовну роботу» ([ЦФГО]).

«... на власній ініціативі "виїжджаємо"» [ЦГІ].

«Але справа в тому, що це не оплачується. Тому мені було б дуже цікаво, якщо б у нашій країні зробили грантову підтримку ось таких лідерів, молодіжних працівників. Тому що ми всі люди, у всіх є сім'ї, усім треба якось жити. А ми присвячуємо дуже багато часу і свого сімейного бюджету саме розвитку молодіжних просторів, хабів, центрів. І дуже багато виконуємо роботи, яка на цей час в Україні недостатньо оцінена. Тобто це сприймається як звичайне – молодці, похвалили. Але на належному рівні, мені здається, треба якісь програми впроваджувати для таких людей, молодіжних працівників, керівників, які реально працюють» [ЦФГО].

«Щодо тих потреб я погоджуюсь, що немає коштів для підтримки молодіжних ініціатив, на жаль. У нас така сама ситуація. То працюємо з тим, що дають, виходячи з тих фінансових можливостей. А у вигляді якихось таких проектів, які ми реалізуємо, це грантові кошти й матеріально-технічна база комунальної установи. Якось так» [ЦФГО].

«У мене є ліміт, особливо після того, як підняли вартість добових, то міська рада мені виставила ліміт аж 1200 гривень на рік. А я цього року виїздив півтори тисячі, і мені сказали, що так не робиться, бо я перевищив свій ліміт. А це була просто одна поїздка...» [ЦФГО].

Приміщення, у яких діють молодіжні центри й молодіжні простори

МЦ/МП діють у різних приміщеннях. Згідно з множинним вибором (усього 81 відповідь) отримано такі дані:

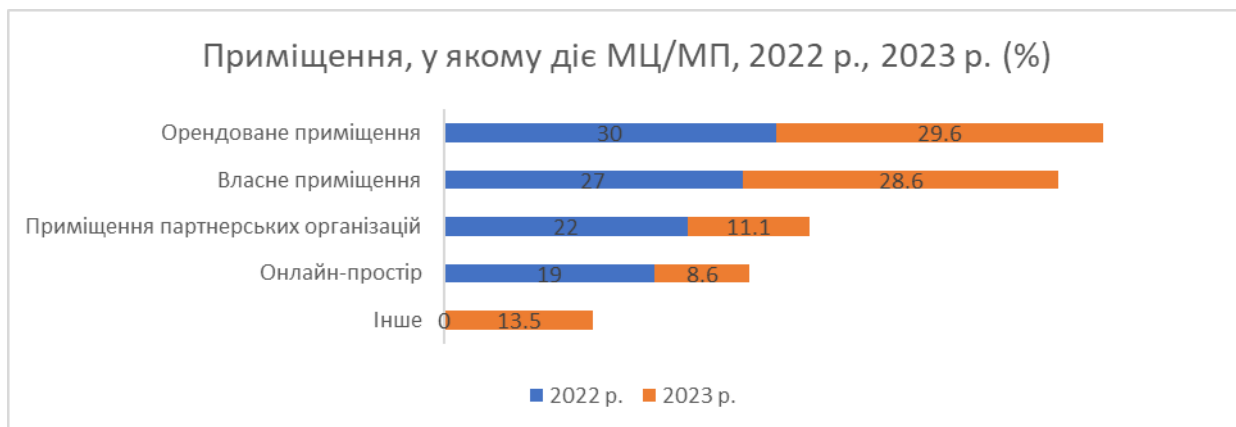
29,6% (24 відповіді), з яких КУ – 14,8% (12 відповідей), ГО – 14,8% (12 відповідей), – діють в орендованому приміщенні (2022 р. – 32%, з них 15% КУ, 17% ГО).

28,6% (23 відповіді), з яких КУ – 23,4% (19 відповідей), ГО – 5,2% (4 відповіді), – у власному приміщенні. (2022 р. – 27%, з них 22% КУ, 2% ДУ, 3% ГО).

19,7% (16 відповідей), з яких КУ – 11,1% (9 відповідей), ГО – 8,6% (7 відповідей), – у приміщенні партнерських організацій (2022 р. – 22%, з них 12% КУ, 10% ГО).

8,6% (7 відповідей), з яких КУ – 5,2% (4 відповіді), ГО – 3,4% (3 відповіді), ГО, – в онлайн-просторі (2022 р. – 19%, з них 12% КУ, 7% ГО).

13,5% (11 відповідей) учасників/учасниць указали інше (у 2022 р. не було даних).



Графік 34. Розподіл відповідей на питання «Де діє ваш МЦ/МП?», %

Наявність у МЦ/МП безбар'єрного входу/виходу

У МЦ/МП наявні різні варіанти безбар'єрного входу/виходу. Згідно з множинним вибором (усього 86 відповідей) отримано такі дані:

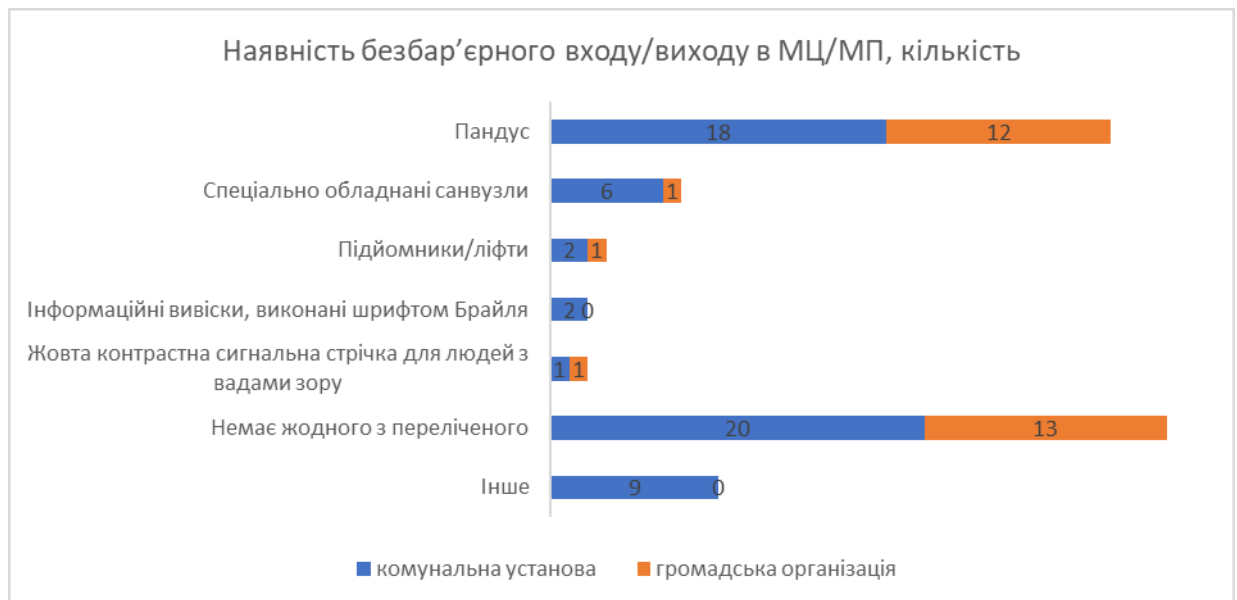
30 учасників/учасниць, з них 18 КУ, 12 ГО, відзначили наявність пандусу.

7 відповідей, з них 6 КУ, 1 ГО, – наявність спеціально обладнаних санвузлів.

3 відповіді, з них 2 КУ, 1 ГО, – наявні підйомники/ліфти.

33 відповіді, з них 20 КУ, 13 ГО, – МЦ/МП не мають жодних з перелічених варіантів безбар'єрного входу/виходу.

У 9 відповідях КУ зазначено інше, зокрема вказано, що зараз здебільшого проводять ремонтні роботи для забезпечення безбар'єрності.



Графік 35. Розподіл відповідей на питання «Чи наявний у вашому МЦ/МП безбар'єрний вхід/вихід (широкі двері, відсутність порогів і перепадів висоти)?», кількість

Наявність захисних споруд цивільного захисту

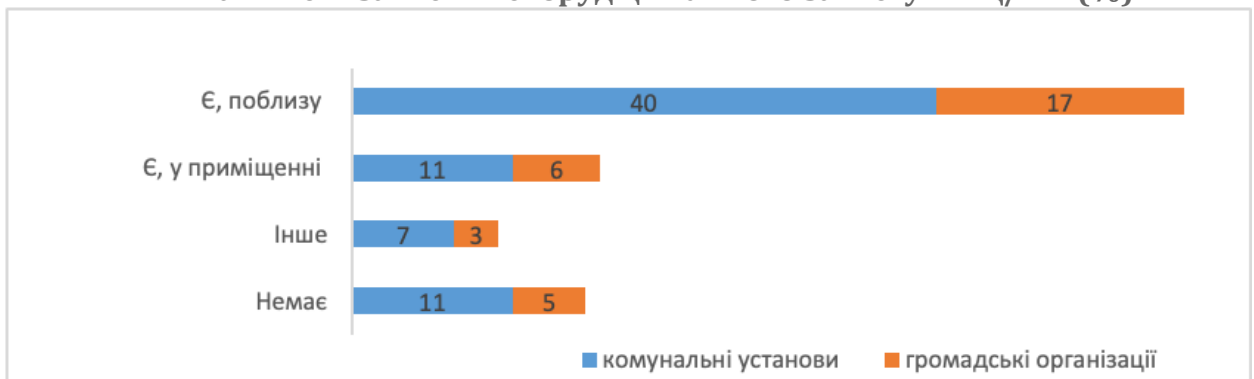
57% учасників/учасниць (36 з 64 відповідей), з яких 40% (25) КУ, 17% (11) ГО, відзначили наявність захисних споруд поблизу МЦ/МП (2022 р. – 43%, з них 31% КУ, 12% ГО).

17% учасників/учасниць (11 з 64 відповідей) з яких 11% (7) КУ, 6% (4) ГО, – наявність захисних споруд у приміщенні (2022 р. – 27%, з них 12% КУ, 15% ГО).

16% учасників/учасниць (10 з 64 відповідей) з яких 11% (7) КУ, 5% (3) ГО, зазначили, що захисні споруди відсутні (2022 р. – 26%, з них 16% КУ, 2% ДУ, 8% ГО).

10% учасників/учасниць (7 з 64 відповідей), з яких 7% (5) КУ, 3% (2) ГО, вказали інше (2022 р. – 4%, з них 2% КУ, 2% ГО).

Наявність захисних споруд цивільного захисту в МЦ/МП (%)



Графік 36. Розподіл відповідей на питання «У разі надзвичайної ситуації та отримання сигналу системи оповіщення чи є облаштовані захисні споруди цивільного захисту?», %

Необхідна підтримка молодіжним центрам і молодіжним просторам

МЦ/МП різної форми власності необхідна різноманітна підтримка. Згідно з множинним вибором (усього 278 відповідей) отримано такі дані:

37,7% учасників/учасниць (103 відповідей), з них 24,2% (66) КУ, 13,5% (37) ГО (2022 р. – 11%, з них 4% КУ, 7% ГО) відзначили необхідність надання фінансової підтримки відповідно до різних потреб:

- для утримання працівників/працівниць – 15% (41 відповідь), з яких 10,3% (28) КУ, 4,7% (13) ГО;
- 12,4% учасників/учасниць (34 відповіді), з яких 10,6% (29) КУ, 1,8% (5) ГО, – необхідність підвищення заробітної плати співробітників/співробітниць (2022 р. – 10,5%, з них 8,5% КУ, 2% ГО).
- для оренди приміщення – 5,2% (14 відповідей), з яких 1,5% (4) КУ, 3,7% (10) ГО;
- для оплати комунальних послуг – 5,1% (14 відповідей), з яких 1,8% (5) КУ, 3,3% (9) ГО.

12,9% учасників/учасниць (36 відповідей), з яких 7,9% (22) КУ, 5% (14) ГО, – стимулювання обміну досвідом між МЦ/МП (2022 р. – 15,5%, з них 10% КУ, 0,5% КУ, 5% ГО).

12,5% учасників/учасниць (35 відповідей), з яких 7,9% (22) КУ, 4,6% (13) ГО, – покращення технічного оснащення (2022 р. – 11%, з них 6% КУ, 5% ГО).

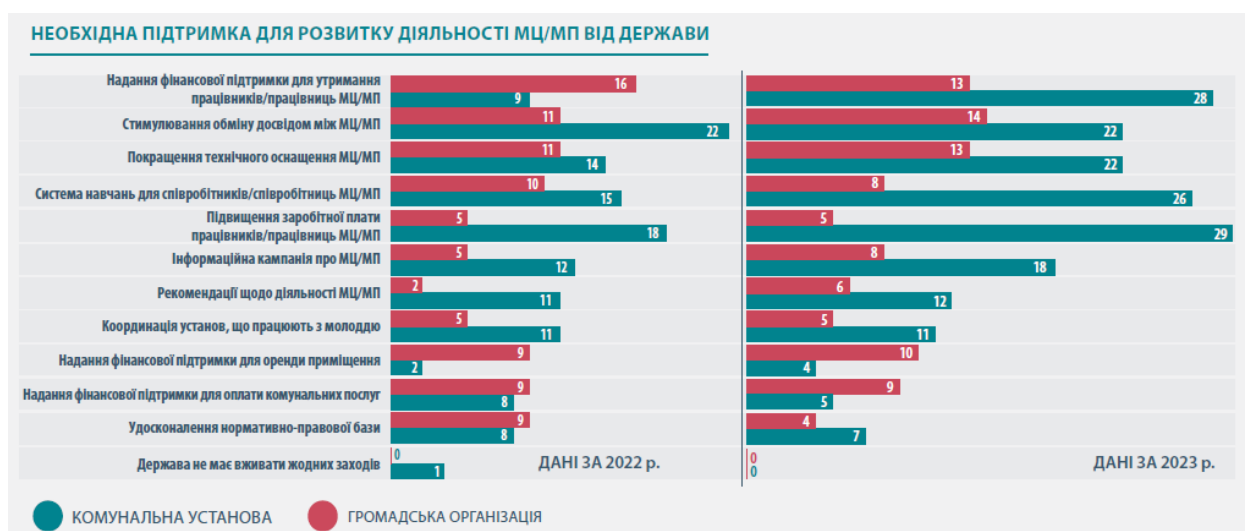
12,2% учасників/учасниць (34 відповіді), з яких 9,3% (26) КУ, 2,9% (8) ГО, відзначили необхідність системи навчання для співробітників/співробітниць (2022 р. – 12%, з них 7% КУ, 5% ГО).

8,6% учасників/учасниць (24 відповіді), з яких 6,4% (18) КУ, 2,2% (8) ГО, – важливість проведення інформаційної кампанії про МЦ/МП (2022 р. – 7,5%, з них 5,5% КУ, 2% ГО).

6,4% учасників/учасниць (18 відповідей), з яких 4,3 % (12) КУ, 2,1% (6) ГО, – необхідність рекомендацій щодо діяльності МЦ/МП (2022 р. – 6%, з них 5% КУ, 1% ГО).

5,7% учасників/учасниць (16 відповідей), з яких 3,9% (11) КУ, 1,8% (5) ГО, – важливість координації установ, що працюють з молоддю (2022 р. – 7%, з них 5% КУ, 2% ГО).

4% учасників/учасниць (11 відповідей), з яких 2,5% (7) КУ, 1,5% (4) ГО, – важливість удосконалення, нормативно-правової бази (2022 р. – 7%, з них 4% КУ, 3% ГО).



Графік 37. Розподіл відповідей на питання «Якої підтримки для розвитку діяльності вашого молодіжного центру ви потребуєте від держави?», кількість

Інші запити від МЦ/МП

Запити від МЦ/МП, що є комунальними установами:

- **щодо технічного забезпечення:** студія звукозапису або відеозапису, оснащення для створення й редагування відео, звукових матеріалів, відеоспостереження, плейстейшен, потужні ноутбуки й аксесуари до них, принтери, чайник, кавоварка, аудіо- та відеообладнання (мікрофони, динаміки, вебкамери для якісних відео-конференцій, подкастів, відеотренінгів), програми для роботи з дизайном, відеомонтажем, кодуванням, веброзробленням та іншими сферами, що цікаві молоді, автомобіль;
- **щодо навчання й інформування:** проведення навчання для співробітників/співробітниць МЦ центральних областей України; підготовлені брошури, листівки для молоді про молодіжну роботу для її популяризації серед молоді міст.

Запити від МЦ/МП, що створені на базі громадських організацій:

- **щодо нормативно-правової бази:** захист волонтерів/волонтерок і їх підтримка. *«Усі волонтери нашого міста – це цінний людський ресурс, який хоче працювати й реалізовуватись у цій галузі в майбутньому, однак це не цінують і не підтримують. Умовно за кордоном, коли волонтер, який, до прикладу, є HR і йде за цим напрямом на роботу, його досвід приймають. У нас цей досвід не враховують і зневажають»* [ЦО].
- **щодо технічної підтримки:** сучасний ноутбук, проектор, екшн-камера.

Актуальні потреби МЦ/МП для їхньої діяльності

61 респондент/респондентка відповіли на відкрите питання «Які актуальні потреби вашого МЦ/МП для діяльності для молодих людей?». Аналіз відповідей показав, що 13 разів учасники/учасниці дослідження згадують потреби, пов'язані з приміщенням (облаштування, ремонт, оснащення, облаштування для інклюзивності й безбар'єрності, розширення простору); 15 разів – потреби пов'язані з фінансуванням персоналу, діяльності, забезпечення матеріально-технічної бази МЦ/МП. Також є запит на фахівців/фахівчинь, експертів/експерток різних заходів, які цікаві молодим людям.

«Потрібно їм (молодим людям) завжди казати, що є молодіжний центр, є вибір між заправкою і молодіжним центром ввечері» [ЦГІ].

«Ми стрибаємо від проекту до проекту, і якщо є витрати на заходи, то я ще можу знайти, тобто я можу їх прописати, а на адміністративні витрати, адмінперсоналу, хто б сидів, хто би системно займався, у нас немає. Ну тобто коли є одна людина, яка за це відповідає, тоді це відбувається системно, а так усе класно, коли ми пішли за проектом попрацювали, потім у нас другий проект, уже інша тема, і ми перекинулися в інший бік. І щось там на волонтерських засадах, бо в нас основному просто болить душа, бо й ми були молодими» [ЦГІ].

«Я переконана, що навчатись потрібно постійно, тому що постійно виходять нові інструменти...» [ЦГІ].

«У чому нам була би потрібна підтримка, чесно, – це технічне оснащення: мобільні колонки, проектори, ноутбуки. Це те, що не витримує 10 років, бо його постійно використовують – проектор постійно «юзать», колонку постійно тягають, воно зношується фактично. З комп'ютерами й ноутбуками та сама історія. А вся робота на сьогоднішній момент максимально переведена в електронний формат і потребує технічного забезпечення» [ЦГІ].

«Тому обміни – так, форуми, зустрічі, на яких є люди, які формують державну політику, – так. Це діалог влади і молоді. Взагалі дуже важливо, коли є діалог» [ЦГІ].

«Інформаційна кампанія про молодіжний центр... взагалі класно, якби вони були. Якби надійшла така пропозиція, то ми б точно не відмовились, і ми ніколи не відмовлялись... я коли йшла працювати в молодіжний центр, навіть не знала, що він у нас такий є і чим займається. ...я мала би про нього знати, але я про нього не знала. І ми кілька років витратили на те, щоб підняти обізнаність, щоб хоча б наше місто про нас дізналося – хто ми такі і що робимо» [ЦГІ].

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Рекомендації базуються на аналізі документів і думках керівників/керівниць МЦ/МП, які взяли участь у дослідженні.

Кадрові ресурси

Розширення компетентностей співробітників/співробітниць МЦ/МП у галузі проектного менеджменту, комунікації, креативності, цифрових технологій, іноземних мов (для можливості дослідження досвіду МЦ/МП інших країн та імплементації його у власну роботу).

Створення програм неформальної освіти для співробітників/співробітниць МЦ/МП щодо формування навичок і готовності працювати з різними категоріями/групами молодих людей, зокрема з молодими людьми з інвалідністю, ромською молоддю, ВПО.

Сприяння розвитку програм неформальної освіти щодо формування навичок дослідження проблем і потреб молодих людей та врахування результатів у діяльності МЦ/МП.

Сприяння розвитку програм неформальної освіти, спрямованих на підвищення кваліфікації співробітників/співробітниць МЦ/МП на стандартах і підходах Ради Європи в галузі молодіжної політики й молодіжної роботи.

Сприяння впровадженню програм професійної мобільності для обміну досвідом МЦ/МП в Україні й молодіжних центрів зі знаком якості Ради Європи.

Розвиток психологічного підтримання: розвиток навичок співробітників/співробітниць МЦ/МП щодо можливості надання першої допсихологічної допомоги (зокрема через програму «Молодіжна робота, інформована про травму»), ідентифікації та переадресації до кваліфікованих спеціалістів/спеціалісток, інформаційної підтримки (зокрема для налагодження системи перенаправлення), створення фінансових можливостей (зокрема через введення ставки для спеціаліста/спеціалістки).

Фінансові й технічні ресурси

Діяльність МЦ/МП залежить від ресурсних можливостей: недостатня забезпеченість одним із видів ресурсів призводить до гальмування роботи, зниження якості послуг, відсутності розвитку. Проблема фінансового підтримання діяльності МЦ/МП наскрізно проходить через усі теми дослідження. Найбільш затребуваними запитами є оновлення матеріально-технічного оснащення й залучення кваліфікованих спеціалістів/спеціалісток для проведення заходів, які відповідають запитам молодих людей. Серед запитів на матеріально-технічне оснащення – ноутбуки, проектори, мобільні колонки, фото- й відео-обладнання, спеціальні програми для роботи з дизайном, відеомонтажем, кодуванням, веброзробленням та іншими галузями. Тому доцільно сприяти програмам технічного підтримання МЦ/МП різних форм власності на різних рівнях.

Також гострим є питання фінансового підтримання співробітників/співробітниць (керівників/керівниць), особливо місцевих МЦ/МП, де діяльність МЦ/МП залежить від однієї – трьох осіб. Тому доцільно сприяти створенню системи особистих заохочень, урегулюванню мінімальної кількості молодіжних працівників і працівниць МЦ/МП, які працюють на локальному рівні.

Співробітництво

У громадах, де відсутні МЦ/МП, рекомендувати місцевій владі створити їх з виділенням щонайменше двох ставок.

Сприяти заохоченню місцевої влади, особливо на рівні громад, до активної підтримки реалізації молодіжної політики через підтримку МЦ/МП.

Сприяти побудові діалогових майданчиків між органами влади, молодіжними радами та МЦ/МП, розвитку співпраці, особливо в напрямі розуміння молодих людей громади (дослідження кількості, категорій/груп, спільнот молодих людей і їхніх потреб) та побудови молодіжної політики з урахуванням їхніх запитів і потреб.

Сприяти налагодженню інформаційної підтримки та програм обмінів (навчальних візитів, форумів, зустрічей тощо) для пошуку нових організацій для співпраці й обміну інформацією про програми, можливості для молодих людей.

Проводити інформаційні кампанії щодо Національного знаку якості молодіжних центрів і критеріїв якості з урахуванням їхніх ресурсних можливостей.

ДОДАТКИ

Додаток 1. Опитувальник для керівників і керівниць молодіжних центрів і молодіжних просторів України

1. Ваше прізвище та ім'я.
2. Назва вашого МЦ/МП.
3. Ваш МЦ/МП є:
 - державною установою;
 - комунальною установою / організований на базі комунальної установи;
 - громадською організацією / організований на базі громадської організації;
 - інше.
4. Чи був ваш МЦ/МП переміщений після повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну 24 лютого 2022 року?
 - так;
 - ні;
 - інше.
5. Де ваш МЦ/МП діє в Україні зараз? (область).
6. Де ваш МЦ/МП діє в Україні зараз? (громада).
7. Які послуги надає / які форми роботи запроваджує ваш МЦ/МП зараз і для людей якого віку? (оберіть у кожному рядку відповідні вікові категорії).

	0 – 9 років	10 – 13 років	14 – 18 років	19 – 24 роки	25 – 35 років	36 і більше років	послугу не надають
Утвердження української національної та громадянської ідентичності							
Заходи неформальної освіти для розвитку особистості							
Культурні заходи							
Популяризація здорового способу життя молоді							
Спортивні заходи							
Працевлаштування, зайнятість, молодіжне підприємництво							
Залучення до волонтерства							
Програми молодіжних							

обмінів							
Міжнародне молодіжне співробітництво за принципом «рівний/рівна – рівному/рівній»							
Співпраця з міжнародними організаціями (зокрема з Радою Європи та Європейською Комісією)							
Освіта з прав людини й демократичного громадянства							
Надання гуманітарної допомоги							
Надання юридичного підтримання							
Надання професійного психологічного підтримання / програма перенаправлення							
Навчання для тих, хто працює з молодими людьми							
Підтримання молодіжних ініціатив							

8. Зазначте, будь ласка, ті послуги, які надає / ті форми роботи, які запроваджує ваш МЦ/МП, які не були згадані в попередньому питанні, і вікову категорію осіб, для яких їх надають/запроваджують.

9. Чи надає ваш МЦ/МП гуманітарне підтримання зараз? (оберіть тільки один варіант відповіді).

- так, надає;
- ні, але надавав раніше;
- ні, ніколи не надавав.

10. Чи працює в МЦ/МП психолог/психологиня? (оберіть тільки один варіант відповіді).

- так, на постійній основі в штаті;
- так, за рахунок грантових коштів;
- так, на волонтерських засадах;
- у МЦ/МП діє система перенаправлення;
- у МЦ/МП не надають психологічне підтримання.

11. Чи виникали у Вас проблеми із залученням психолога/психологині до діяльності в МЦ/МП? (оберіть тільки один варіант відповіді).

- так;
- ні;
- інше.

12. Якщо проблеми виникали, то які саме?

13. За якими напрямами/тематиками працює ваш МЦ/МП? (оберіть усі варіанти відповідей, які підходять).

- соціальна згуртованість;
- інтеграція ВПО;
- права людини;
- участь молоді;
- медіаграмотність;
- сексуальна освіта;
- ментальне здоров'я;
- міжкультурний діалог;
- проєктний менеджмент;
- екологія;
- утвердження української національної та громадянської ідентичності;
- розвиток і посилення визнання молодіжної роботи;
- інше.

14. Які напрями роботи МЦ/МП визначено як програмні та в якому відповідному документі МЦ/МП їх відображено?

15. Чи відбувається інформування молоді у вашому МЦ/МП? Якщо так, за якою тематикою та в який спосіб?

16. З якими категоріями осіб працює ваш МЦ/МП? (оберіть усі варіанти відповідей, які підходять).

- діти дошкільного віку;
- учні молодшого шкільного віку;
- підлітки (10 – 13 років);
- молоді люди, які навчаються в закладах загальної середньої освіти (14 років і старше);
- молоді люди, які навчаються в закладах професійно-технічної освіти;
- молоді люди, які навчаються в закладах вищої освіти;
- молоді люди, які працюють;
- безробітні молоді люди;
- професійні спільноти, які працюють з молодими людьми;
- внутрішньо переміщені особи;
- репатріанти/репатріантки (ті, хто повернулися в місце їхнього постійного проживання);
- ветерани/ветеранки;
- постраждале населення;
- особи з інвалідністю;
- молоді батьки/матері;
- представники/представниці національних меншин;
- представники/представниці релігійних спільнот;
- інше.

17. Які актуальні потреби молодих людей задовольняє ваш МЦ/МП?

18. З якими організаціями ваш МЦ/МП співпрацює? (оберіть усі варіанти відповідей, які підходять).

- ГО, зокрема молодіжні, благодійні організації;
- центри позашкільної освіти, культури, спорту;
- правоохоронні органи, зокрема поліція, ювенальна поліція, міська варта;
- державні структури (органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, зокрема структурні підрозділи, у межах яких реалізують молодіжну політику);
- заклади освіти (загальної середньої, професійно-технічної та вищої освіти);
- релігійні організації;
- центри зайнятості й соціальні служби;
- молодіжні центри / молодіжні простори;
- молодіжні ради;
- міжнародні організації;
- бізнес-структури;
- заклади культури, театральні студії тощо;
- не співпрацює з жодною організацією;
- інше.

19. Які основні виклики й потреби в роботі вашого МЦ/МП з іншими організаціями?

20. Чи знаєте ви про Національний знак якості та критерії якості для молодіжних центрів? (оберіть тільки один варіант відповіді).

- так, знаю в деталях;
- так, знаю загалом;
- ні, не знаю;
- інше.

21. Що, на вашу думку, важливо врахувати під час перегляду Національного знаку якості для молодіжних центрів (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1061-17#Text>)?

22. Чи хотіли б ви, щоб ваш МЦ/МП отримав Національний знак якості? (оберіть тільки один варіант відповіді).

- так;
- ні;
- інше.

23. Якщо ви хотіли б, щоб ваш МЦ/МП отримав Національний знак якості, чому ви вважаєте, що він потрібен вашому МЦ/МП?

24. Звідки ви отримуєте інформацію про потреби і проблеми молодих людей, з якими працює МЦ/МП? (оберіть усі варіанти відповідей, які підходять).

- зі спілкування з молоддю;
- через форми зворотного зв'язку;
- від тих, хто працює з молоддю (молодіжних лідерів/лідерок, представників/представниць влади, які відповідають за молодіжну політику, молодіжних рад, громадських об'єднань, що працюють з молоддю);
- з досліджень/опитувань, зокрема власних;
- з преси, ЗМІ, інтернету, соціальних мереж;
- інше.

25. Чи досліджує ваш МЦ/МП потреби і проблеми молоді, з якою працює? (оберіть тільки один варіант відповіді).

- так;
- ні;
- інше.

26. Якщо ваш МЦ/МП досліджує потреби і проблеми молоді, то як часто? (оберіть усі варіанти відповідей, які підходять).

- не досліджуємо;
- досліджуємо нерегулярно, за потреби;
- досліджуємо регулярно – кожні пів року або частіше;
- досліджуємо регулярно – приблизно раз на рік;
- досліджуємо рідше, ніж раз на рік;
- інше.

27. Чи маєте ви інформацію щодо кількості молодих людей на території, де діє ваш МЦ/МП (у громаді/районі/області)? (оберіть тільки один варіант відповіді).

- так, є інформація про точну кількість молоді;
- так, є інформація про приблизну кількість молоді;
- ні;
- інше.

28. Якщо ви маєте інформацію щодо кількості молодих людей, то звідки таку інформацію отримуєте/збираєте?

29. Скільки молодих людей на території, де діє ваш МЦ/МП (у громаді/районі/області) станом на 1 січня 2023 рік?

Якщо ви знаєте точну або приблизну кількість молодих людей на іншу дату, вкажіть, будь ласка.

Якщо не знаєте кількості молодих людей, зазначте, будь ласка, що такої інформації у вас немає.

30. Чи відслідковуєте ви унікальних відвідувачів/відвідувачок вашого МЦ/МП – тих відвідувачів/відвідувачок, які відвідали один чи кілька разів ваш МЦ/МП? (оберіть тільки один варіант відповіді).

- так, постійно;
- так, час від часу, в основному учасників/учасниць деяких проєктів;
- ні, не відслідковуємо таку інформацію;
- інше.

31. Скільки унікальних відвідувачів/відвідувачок вашого МЦ/МП ви маєте з початку 2023 року (станом на 01.08.2023)?

Якщо не відслідковуєте кількість унікальних відвідувачів/відвідувачок вашого МЦ/МП, зазначте, будь ласка, що не маєте такої інформації.

32. Чи є у вашого МЦ/МП сторінки в соціальних мережах? (оберіть усі варіанти відповідей, які підходять).

- Facebook;
- Instagram;
- TikTok;
- Telegram-канал;
- немає;
- інше.

33. Чи відслідковуєте ви охоплення (аудиторію) сторінок у соціальних мережах (кількість показів, лайків, репостів, коментарів) вашого МЦ/МП? (оберіть тільки один варіант відповіді).

- так, постійно, ведемо статистичний звіт;
- так, постійно, але не ведемо окремий статистичний звіт;
- так, переглядаємо час від часу, щоб розуміти зацікавленість користувачів/користувачок;
- ні, не відслідковуємо таку інформацію;
- у МЦ/МП немає сторінки в соціальних мережах;
- інше.

34. Якщо ви відслідковуєте охоплення сторінок вашого МЦ/МП у соціальних мережах, поділіться, будь ласка, статистикою з початку 2023 року (станом на 01.08.2023).

Якщо не відслідковуєте охоплення сторінок у соціальних мережах, зазначте, будь ласка, що такої інформації не маєте.

35. Чи проходили співробітники/співробітниці вашого молодіжного центру навчання в державній програмі «Молодіжний працівник»? (оберіть тільки один варіант відповіді).

- так;
- ні;
- інше.

36. Чи проходили співробітники/співробітниці вашого МЦ/МП протягом останніх двох років навчання для поліпшення роботи МЦ/МП? (оберіть тільки один варіант відповіді).

- так;
- ні;
- інше.

37. Якщо співробітники/співробітниці вашого МЦ/МП проходили такі навчання, зазначте, будь ласка, назву програми / назви програм, тематику й організаторів навчання.

38. Які додаткові компетентності необхідні співробітникам/співробітницям вашого МЦ/МП для їхньої діяльності для молодих людей?

39. Яких знань і навичок бракує команді МЦ/МП для роботи з молодими людьми з інвалідністю?

40. Зазначте джерела фінансування вашого МЦ/МП (оберіть усі варіанти відповідей, які підходять).

- державний бюджет;
- місцевий бюджет;
- кошти міжнародних, інших організацій, грантів;
- благодійні внески;
- членські внески;
- платні послуги;
- фінансування відсутнє;
- інше.

41. Якщо ви маєте кілька джерел фінансування, то яке можна назвати основним? (оберіть тільки один варіант відповіді).

- державний бюджет;
- місцевий бюджет;
- кошти міжнародних, інших організацій, грантів;
- благодійні внески;
- членські внески;
- платні послуги;
- фінансування відсутнє;
- інше.

42. На що у вашому МЦ/МП вистачає наявного фінансування? (оберіть усі варіанти відповідей, які підходять).

- на оплату праці співробітникам/співробітницям;
- на реалізацію програмної діяльності;
- на оренду приміщення;
- на оплату комунальних послуг;

- фінансування відсутнє;
 - інше.
43. На який період ваш МЦ/МП має це фінансування? (відзначте тільки один варіант відповіді).
- менше, ніж на один місяць;
 - на один місяць;
 - до трьох місяців;
 - до кінця року;
 - до кінця року й більше;
 - не знаю;
 - фінансування відсутнє;
 - інше.
44. Чи вистачає наявного фінансування для повноцінної діяльності МЦ/МП? (оберіть тільки один варіант відповіді).
- цілком вистачає;
 - в основному вистачає;
 - в основному не вистачає;
 - зовсім не вистачає;
 - важко відповісти;
 - фінансування відсутнє.
45. На що саме вам не вистачає наявного фінансування?
46. Скільки постійних співробітників/співробітниць працює у вашому МЦ/МП?
47. Скільки постійних співробітників/співробітниць працює на оплачуваній основі?
48. Скільки чоловіків і жінок працює на постійній основі у вашому МЦ/МП? Напишіть, будь ласка, окремо скільки чоловіків і скільки жінок.
49. Скільки співробітників/співробітниць різного віку працює на постійній основі у вашому МЦ/МП? Напишіть, будь ласка, окремо скільки працює співробітників/співробітниць: 1) молодше 25 років; 2) 25 – 35 років; 3) 36 – 49 років; 4) старше 49 років.
50. Чи залучаєте ви до діяльності МЦ/МП волонтерів/волонтерок? (оберіть тільки один варіант відповіді).
- так;
 - ні;
 - інше.
51. Якщо ви залучаєте волонтерів/волонтерок до діяльності МЦ/МП, то в який спосіб? (оберіть тільки один варіант відповіді).
- волонтерів/волонтерок не залучаємо;
 - залучаємо регулярно – діє волонтерська програма;
 - залучаємо регулярно – є постійні волонтери/волонтерки;
 - залучаємо ситуативно – для організації великих подій;
 - залучаємо ситуативно – коли потрібні експерти/експертки в конкретному виді діяльності;
 - інше.
52. Для яких видів діяльності ви залучаєте волонтерів/волонтерок?
53. Яка кількість волонтерів/волонтерок є в активі вашого МЦ/МП?
54. Якщо у вас є відчуття недостатньої кількості співробітників/співробітниць, кого саме вам не вистачає? (оберіть усі варіанти відповідей, які підходять).
- технічний персонал: прибиральник/прибиральниця, комірник/комірниця тощо;
 - системний адміністратор/системна адміністраторка;

- фінансовий менеджер/фінансова менеджерка, бухгалтер/бухгалтерка;
 - адміністративний/управляючий персонал;
 - маркетолог/маркетологиня, PR-менеджер/PR-менеджерка, таргетолог/таргетологиня тощо;
 - допоміжний персонал: офіс-менеджер/офіс-менеджерка, асистент/асистентка;
 - координатор/координаторка заходів, проєктів;
 - психолог/психологиня;
 - інше.
55. Де діє ваш МЦ/МП? (оберіть усі варіанти відповідей, які підходять).
- у власному приміщенні;
 - в орендованому приміщенні;
 - у приміщенні партнерських організацій;
 - в онлайн-просторі;
 - інше.
56. Чи долучається ваш МЦ/МП до реалізації Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору? Якщо долучається, то в яких напрямках? (оберіть усі варіанти відповідей, які підходять).
- не долучається;
 - суспільна/соціальна безбар'єрність;
 - освітня безбар'єрність;
 - економічна безбар'єрність;
 - громадянська безбар'єрність;
 - цифрова безбар'єрність;
 - фізична безбар'єрність;
 - інше.
57. Чи наявні у вашому МЦ/МП безбар'єрний вхід/вихід (широкі двері, відсутність порогів і перепадів висоти)? (оберіть усі варіанти відповідей, які підходять).
- пандус;
 - підйомники/ліфти;
 - спеціально обладнані санвузли;
 - інформаційні вивіски, виконані шрифтом Брайля;
 - жовта контрастна сигнальна стрічка для людей з вадами зору;
 - немає жодного з переліченого;
 - інше.
58. У разі надзвичайної ситуації та отримання сигналу системи оповіщення чи є облаштовані захисні споруди цивільного захисту? (оберіть тільки один варіант відповіді).
- є, у приміщенні організації;
 - є, поблизу організації;
 - немає;
 - інше.
59. Які актуальні потреби вашого МЦ/МП для діяльності для молодих людей?
60. Якої підтримки для розвитку діяльності вашого МЦ/МП ви потребуєте від держави? (оберіть усі варіанти відповіді, які підходять).
- покращення технічного оснащення МЦ/МП (укажіть, якого саме);
 - підвищення заробітної плати працівників/працівниць МЦ/МП;
 - надання фінансової підтримки для утримання працівників/працівниць МЦ/МП;
 - надання фінансової підтримки для оренди приміщення;

- надання фінансової підтримки для оплати комунальних послуг;
- стимулювання обміну досвідом між МЦ/МП;
- удосконалення нормативно-правової бази (укажіть, що саме);
- система навчання для співробітників/співробітниць МЦ/МП;
- інформаційна кампанія про МЦ/МП;
- координація установ, що працюють з молоддю;
- рекомендації щодо діяльності МЦ/МП;
- держава не має вживати жодних заходів;
- інше.

61. Що залишилося поза увагою опитування, про що важливо знати?

Для покращення результатів аналізу, будь ласка, укажіть ваші дані:

62. Ваша стать (оберіть тільки один варіант відповіді).

- чоловіча;
- жіноча;
- інше.

63. Ваш вік.

64. Ваша посада.

65. Якщо для вас цікава можливість узяти участь у подальших обговореннях, будь ласка, залиште контактну інформацію: електронну пошту й номер телефону (за вашим бажанням).

Додаток 2. Питання для глибинного інтерв'ю

Вступ, знайомство

Питання до обговорення:

1. Що змінилось (за останній рік)? Послуги, що їх надають МЦ/МП (обговорення результатів аналізу даних з опитувальника):
 - програми молодіжних обмінів, міжнародне молодіжне співробітництво (за принципом «рівний/рівна – рівному/рівній»), співпраця з міжнародними організаціями (зокрема з Радою Європи та Європейською Комісією);
 - надання послуг психологічного підтримання й наявність системи перенаправлення (наскільки стабільно, як визначають наявність потреби тощо).
2. Цільова аудиторія МЦ/МП:
 - Як залучаєте молодь (різні категорії молодих людей) до діяльності МЦ/МП?
 - Вікова категорія 36 років і старше – чи надають їм послуги в МЦ/МП? Якщо так, то які саме?
 - Чи відслідковуєте унікальних відвідувачів/відвідувачок? Якщо так, то в який спосіб? Загалом чи ведете статистику відвідувань? Якщо так, то в який спосіб?
3. Волонтери/волонтерки. Як залучаєте волонтерів/волонтерок до діяльності? Як МЦ/МП співпрацює з волонтерською спільнотою?
4. Дослідження потреб і проблем молоді. Хто досліджує? Які методи використовують? Як ураховують у діяльності МЦ/МП? Як, на вашу думку, відрізняються потреби різних молодих людей (наприклад, ВПО, молоді з інвалідністю, хлопців і дівчат тощо) і як ви враховуєте це у вашій роботі?
5. Компетентності:
 - потреба в навчанні для співробітників/співробітниць МЦ/МП (одна з найбільших потреб МЦ/МП, за результатами аналізу даних з опитувальника, – система навчання для співробітників/співробітниць МЦ/МП);
 - базові знання для психологічного підтримання;
 - інклюзивність і безбар'єрність у роботі.
6. Необхідна підтримка для МЦ/МП:
 - потреби МЦ/МП (обговорення потреб, які набрали найбільше відповідей за результатами аналізу даних з опитувальника, зокрема стимулювання обміну досвідом між МЦ/МП, інформаційна кампанія про МЦ/МП);
 - аутрич, детачт, вулична молодіжна робота;
 - додаткові запити МЦ/МП.

Додаток 3. Питання для фокус-групового обговорення

Вступ, знайомство

1. Напрями роботи МЦ/МП.

Які напрями ви вважаєте пріоритетними для ваших МЦ/МП?

Які напрями, на вашу думку, потрібно розвивати?

Що змінилось (за останній рік)?

Звернутись до результатів опитування, спитати, наскільки вони відображають ситуацію.

2. Компетентності.

Обговорити необхідні компетентності співробітників/співробітниць МЦ/МП на основі Портфолію.

Яка, на вашу думку, найбільша потреба в навчанні для співробітників/співробітниць ваших МЦ/МП? (Одна з найбільших потреб МЦ/МП, за результатами аналізу даних з опитувальника, – система навчання для співробітників/співробітниць МЦ/МП).

3. Знак якості – у 2017 р. було затверджено Національний знак якості та критерії якості для молодіжних центрів.

Міністерство молоді і спорту України планує перегляд Національного знаку якості. У Наказі про затвердження були виділені такі критерії оцінювання якості діяльності **регіонального** молодіжного центру:

- відповідність регіонального молодіжного центру, а також мережі його філій критеріям якості діяльності місцевого молодіжного центру;
- забезпеченість центру навчальними й житловими приміщеннями з робочими зручностями, що підходять для проведення міжрегіональних і міжнародних заходів з різними групами учасників/учасниць;
- сприяння розвитку молодіжних обмінів, міжрегіональному й міжнародному співробітництву в молодіжній галузі;
- наявність можливостей для проведення освітніх, відпочинкових і оздоровчих наметових таборів для дітей і молоді;
- підтримка і впровадження центром цінностей Ради Європи, сприяння діяльності центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування й реалізацію державної політики в молодіжній галузі.

Критерії оцінювання якості діяльності **місцевого** молодіжного центру:

- орієнтування на роботу з молоддю, створення відповідних умов для громадської діяльності молоді;
- наявність компетентного персоналу;
- забезпечення прозорих механізмів управління і фінансових процедур;
- забезпечення участі молоді, молодіжних організацій у реалізації концепцій і програм центру;
- використання під час планування діяльності центру кількісних і якісних показників оцінювання ефективності;
- урахування в діяльності центру основних напрямів державної політики в молодіжній галузі.

(В інтерпретації цих критеріїв допускається гнучкість, а самі критерії є напрямними для оцінювання, якою мірою їх виконують).

Чи все враховано в запропонованих критеріях?

Чогось не вистачає?

Щось необхідно переформатувати?

Як ви оцінюєте можливості вашого молодіжного центру отримати Національний знак якості?

Що, на вашу думку, важливо врахувати під час перегляду Національного знаку якості для молодіжних центрів?

4. Необхідна підтримка для МЦ/МП.

Потреби МЦ/МП (обговорення потреб, які набрали найбільше відповідей за результатами аналізу даних з опитувальника, зокрема стимулювання обміну досвідом між МЦ/МП, інформаційна кампанія про МЦ/МП); можна запитати з приводу аутрич, детачт і вуличної молодіжної роботи.

5. Додаткові запити МЦ/МП.

Додаток 4. Розподіл відповідей на питання «Які послуги надає / які форми роботи запроваджує ваш МЦ/МП зараз і для людей якого віку (оберіть у кожному рядку відповідні вікові категорії)?»

(закрите питання, опитування 2022 року та 2023 року, кількість МЦ/МП)

Послуги/діяльність	0 - 13 років	0 - 9 років	10 - 13 років	14 - 18 років		19 - 24 роки		25 - 35 років		36 і більше років	Послугу не надають	Послугу не надають
	2022, 49 МЦ	2023, 64 МЦ/МП		2022, 49 МЦ	2023, 64 МЦ/МП	2022, 49 МЦ	2023, 64 МЦ/МП	2022, 49 МЦ	2023, 64 МЦ/МП	2022, 49 МЦ	2022, 49 МЦ	2023, 64 МЦ/МП
Національно-патріотичне виховання	19			37		26		19		10	10	
Утвердження громадянської позиції	11			32		29		18		7	7	
Утвердження української національної та громадянської ідентичності		10	27		47		36		30			11
Заходи неформальної освіти для розвитку особистості	10	6	32	34	56	25	47	15	35	6	12	4
Культурні заходи	18	12	44	36	60	30	50	23	43	12	9	0
Популяризація здорового способу життя молоді	18	6	35	33	52	28	41	17	28	7	12	7
Спортивні заходи	17	8	23	26	40	16	30	11	21	5	19	21
Працевлаштування, зайнятість, молодіжне підприємництво	0	0	7	14	29	19	27	10	24	6	24	25
Волонтерство	10	3	22	35	55	36	48	27	42	18	6	5
Програми молодіжних обмінів	2	0	4	12	23	15	21	9	13	3	25	36

Міжнародне молодіжне співробітництво за принципом «рівний/рівна – рівному/рівній»	1	0	6	10	23	9	18	7	13	3	29	37
Співпраця з міжнародними організаціями (зокрема з Радою Європи та Європейською Комісією)	2	1	6	7	26	14	24	7	18	6	29	31
Надання гуманітарної допомоги	16	11	15	17	25	22	22	18	21	14	19	31
Надання юридичної підтримки	2	3	4	6	13	14	10	9	9	7	32	44
Надання професійного психологічного підтримання / програма перенаправлення	9	8	24	18	32	17	26	17	22	11	23	25
Навчання для тих, хто працює з молодими людьми	2	1	8	7	21	23	29	16	25	12	21	24
Освіта з прав людини й демократичного громадянства		0	14		38		29		22			21
Підтримання молодіжних ініціатив		3	22		53		49		41			4

Додаток 5. Список молодіжних центрів і молодіжних просторів,
керівництво яких узяло участь у дослідженні

«Chodvizh», м. Чорноморськ, Одеська область
«Liberty space», смт. Печеніжин, Івано-Франківська область
«Selclub», Гончаренко центр, сел. Рогань, Харківська область
«YelizavetCity», с. Єлизаветівка, Мар'їнський район, Донецька область
«АртПростір», м. Золотоноша, Черкаська область
«Веселка/RainboW», смт. Удачне, Донецька область
«Вільні», с. Сонячне, Полтавська область
«Вулик», с. Петрівка-Роменська, Полтавська область
«МІЖ ІНШИМ: ПРОСТІР», м. Івано-Франківськ, Івано-Франківська область
«Молодь в Тренді», с. Медвин, Київська область
«Правильний простір "Ватра"», місто Ковель, Волинська область
«СтріХА-ХАБ» – молодіжний креативний простір, с. Імстичово Білківської громади, Закарпатська область
«Толока», с. Іллінівка, Донецька область
Вараський МЦ «Гуркіт», м. Вараш, Рівненська область
ГО «bo.molodi», м. Боярка, Київська область
ГО «Клуб Південна зірка», м. Костянтинівка, Донецька область
ГО «Простір Молоді», м. Ужгород, Закарпатська область
Донецький обласний дитячо-молодіжний центр, м. Вінниця, Вінницька область
Катюжанський молодіжний хаб «ТВІЙ ШЛЯХ», Катюжанка, Київська область
КЗ «МЦ», м. Львів, Львівська область
КЗ «Ніжинський міський МЦ», м. Ніжин, Чернігівська область
КЗ «Рівненський обласний молодіжний пластовий вишкільний центр», м. Рівне, Рівненська область
Київський обласний МЦ, Київська область
Коломийський МП, м. Коломия, Івано-Франківська область
Комунальний заклад «МЦ «Смарт», смт Слобожанське, Дніпропетровська область
КУ «Волинський обласний МЦ», м. Луцьк, Волинська область
КУ «Запорізький обласний центр молоді» ЗОР, м. Запоріжжя, Запорізька область
КУ «МЦ «Простір», с. Чернеччина, Сумська область
КУ «МЦ «Романтика», м. Суми, Сумська область
КУ «МЦ Чернівців "Резиденція молоді"», м. Чернівці, Чернівецька область
КУ «Обласний МЦ», м. Полтава, Полтавська область
КУ «Одеський муніципальний МЦ», м. Одеса, Одеська область
МГО «Інститут інформаційного суспільства», м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область
МП «НОТА», м. Рівне, Рівненська область
МП «Саме час», м. Кам'янка, Черкаська область
МП FUNHUB, смт Баришівка, Київська область
МП Коломиї, м. Коломия, Івано-Франківська область
МП м. Славутич, Київська область
МП на базі Андріяшівської сільської бібліотеки, с. Анріяшівка, Сумська область
МП при Тростянецькій публічній бібліотеці, м. Тростянець, Сумська область
МП селища Пантаївка, с. Пантаївка, Кіровоградська область
МЦ «#StudHub», м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область
МЦ «Motion space», м. Мерефа, Харківська область
МЦ «Paragraph», м. Івано-Франківськ, Івано-Франківська область

МЦ «START» м. Умань, Черкаська область
МЦ «Арт простір Harry Hub», м. Кропивницький, Кіровоградська область
МЦ «Гармонія», м. Синельникове, Дніпропетровська область
МЦ «Зустріч», м. Переяслав, Київська область
МЦ «Імпульс», м. Київ (с. Іллінівка, Донецька область)
МЦ «Рідне місто», м. Бережани, Тернопільська область
МЦ Вікторія, м. Мар'їнка, Донецька область.
МЦ Дніпра, м. Дніпро, Дніпропетровська область
МЦ Житомирщини «#kreativ_space», м. Житомир, Житомирська область
МЦ Кіровоградської області, м. Кіровоград, Кіровоградська область
МЦ м. Тернопіль, Тернопільська область
МЦ м. Тульчин, Вінницька область
Новомосковський міський культурно-освітній дитячо-молодіжний центр,
м. Новомосковськ, Дніпропетровська область
Освітньо-молодіжний простір «Крок», смт Слобожанське, Харківська область
Первомайський МЦ «ХАБ [КОМОРА]», м. Первомайський, Харківська область
Платформа ініціатив «Теплиця», м. Дрогобич, Львівська область
Подільський МЦ «LOFT», м. Подільськ, Одеська область
Сіверський МЦ «Територія М», м. Сіверськ, Донецька область
Софіївський МЦ, смт Софіївка, Дніпропетровська область
Тернопільський обласний пластовий вишкільний центр, м. Тернопіль,
Тернопільська область